

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

Zhodnocení potenciálu cestovního ruchu Gruzie – region
Tbilisi
Bakalářská práce

Autor: Martin Hencel
Studijní obor: Management cestovního ruchu

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Jiří Štýrský, CSc.

Hradec Králové

duben 2019

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 25.4.2019

vlastnoruční podpis

Martin Hencel

Poděkování:

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. PaedDr. Jiřímu Štýrskému, CSc. za metodické vedení práce a jeho cenné rady.

Anotace

Název: Zhodnocení potenciálu cestovního ruchu Gruzie – region Tbilisi

Cílem této bakalářské práce je zhodnotit potenciál cestovního ruchu regionu Tbilisi. Byla zpracována literární rešerše, provedeno zhodnocení potenciálu cestovního ruchu podle J. Bíny a byl zpracován dotazník. Výsledky ukazují, že Tbilisi má velký potenciál převážně kulturního charakteru a že obavy, které měli návštěvníci před cestou do Gruzie plynuli především z jazykové bariéry. Místní agentura cestovního ruchu by se dle závěrů měla soustředit na zlepšení infrastruktury cestovního ruchu a na propagaci země.

Klíčová slova

Destinace cestovního ruchu, Předpoklady cestovního ruchu, Potenciál cestovního ruchu, Gruzie, Tbilisi

Annotation

Title: Evaluation of potential of tourism in Georgia – region of Tbilisi

The aim of this bachelor thesis is to provide evaluation of potential of tourism of Tbilisi region. A number of methods are used, including a literature review, analysis for evaluation of potential of tourism and questionnaire. The findings show that Tbilisi region has a very big tourism potential of cultural character and that visitors were mostly afraid of language barrier. Conclusions are that local tourism agency should focus on tourism infrastructure and promotion of the county.

Keywords

Detination of tourism, Prerequisites of tourism, Potential of tourism, Georgia, Tbilisi

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Cíl práce.....	2
3	Metodika práce.....	3
3.1	Stanovení hypotéz a postupů k jejich ověření.....	3
4	Teoretická část	4
4.1	Literární rešerše	4
4.2	Klíčové pojmy	4
4.2.1	Destinace cestovního ruchu	4
4.2.2	Předpoklady pro potenciál v cestovním ruchu	5
4.2.3	Potenciál v cestovním ruchu	7
4.3	Hodnocení potenciálu v cestovním ruchu	7
4.3.1	Hodnocení potenciálu podle J. Bíny	7
5	Praktická část.....	11
5.1	Charakteristika Gruzie	11
5.2	Charakteristika Tbilisi	14
5.3	Zhodnocení potenciálu regionu Tbilisi	15
5.3.1	Zhodnocení složek přírodního potenciálu	15
5.3.2	Zhodnocení složek kulturního potenciálu	21
5.4	Dotazníkové šetření	25
5.4.1	Zpracování výsledků dotazníkového šetření	27
6	Shrnutí výsledků.....	36
6.1	Výsledky metodiky J. Bíny.....	36
6.2	Výsledky dotazníkového šetření	38
7	Závěry a doporučení	39
8	Seznam použitých zdrojů	40

9	Přílohy	43
9.1	Dotazník využitý pro dotazníkové šetření	43
9.2	Fotografie	45
9.3	Návrhy na místa, které navštívit v Tbilisi a na jednodenní výlet z Tbilisi..	50

Seznam obrázků

Obrázek 1 Předpoklady cestovního ruchu.....	6
Obrázek 2 Katedrála Sameba Tbilisi	45
Obrázek 3 Sírné lázně Abanotubani, Tbilisi.....	46
Obrázek 4 Bleší trh na Dry bridge	47
Obrázek 5 Katedrála Sveticchoveli, Mtskheta.....	48
Obrázek 6 Dům J.V. Stalina	49
Obrázek 7 Místa k navštívení v Tbilisi.....	50
Obrázek 8 Trasa k cestě do Mtskhety	51
Obrázek 9 Trasa k cestě do Gori.....	52

Seznam tabulek

Tabulka 1 Bodové hodnocení.....	9
Tabulka 2 Druhy potenciálu dle bodů.....	10
Tabulka 3: Určení stupně přírodních pozoruhodností.....	15
Tabulka 4 Určení vhodnosti krajiny pro pěší a horskou turistiku.....	15
Tabulka 5 Určení vhodnosti krajiny pro cykloturistiku	16
Tabulka 6 Určení vhodnosti krajiny pro sjezdové zimní sporty	17
Tabulka 7 Určení vhodnosti krajiny pro lyžařskou turistiku	17
Tabulka 8 Určení vhodnosti krajiny pro rekreaci u vody	17
Tabulka 9 Určení vhodnosti krajiny pro rekreaci typu lesy/hory.....	18
Tabulka 10 Určení vhodnosti krajiny pro venkovskou turistiku	18
Tabulka 11 Určení vhodnosti krajiny pro vodní turistiku	19
Tabulka 12 Určení vhodnosti krajiny pro horolezectví	19
Tabulka 13 Určení vhodnosti krajiny pro závěsné létání	19
Tabulka 14 Určení vhodnosti krajiny pro sportovní myslivost.....	20
Tabulka 15 Určení vhodnosti krajiny pro sportovní rybolov.....	20
Tabulka 16 Určení vhodnosti krajiny pro pozorování vodních ptáků	21
Tabulka 17 Určení stupně výskytu kulturně historických památek a souborů	21
Tabulka 18 Určení stupně výskytu skanzenů a muzeí	22
Tabulka 19 Určení stupně lázeňské funkce	22

Tabulka 20 Určení stupně výskytu kongresů a konferencí	22
Tabulka 21 Určení stupně výskytu kulturních akcí.....	23
Tabulka 22 Určení stupně výskytu sportovních akcí.....	23
Tabulka 23 Určení stupně výskytu církevních akcí.....	24
Tabulka 24 Určení stupně výskytu veletrhů a tematických trhů	24
Tabulka 25 Určení stupně výskytu místních produktů.....	25
Tabulka 26 Určení stupně výskytu příhraničních specifik.....	25
Tabulka 27 Dosažené bodové hodnocení.....	37

Seznam grafů

Graf 1 Mezinárodní příjezdy, zdroj GNTA	12
Graf 2 Vyhodnocení otázky č.4	27
Graf 3 Vyhodnocení otázky č.5	27
Graf 4 Vyhodnocení otázky č.6	28
Graf 5 Vyhodnocení otázky č.7	29
Graf 6 Vyhodnocení otázky č.8	29
Graf 7 Vyhodnocení otázky č.9	30
Graf 8 Vyhodnocení otázky č.10.....	31
Graf 9 Vyhodnocení otázky č.11.....	32
Graf 10 Vyhodnocení otázky č.12	32
Graf 11 Vyhodnocení otázky č.13	33
Graf 12 Vyhodnocení otázky č.14	34
Graf 13 Vyhodnocení otázky č.15	34
Graf 14 Vyhodnocení otázky č.16.....	35

1 Úvod

Tématem této práce je zhodnocení potenciálu cestovního ruchu v Gruzii, konkrétní destinací, pro účely této práce bylo zvoleno hlavní město Tbilisi a jeho přilehlé okolí. Důvodem zvolení tohoto tématu byla autorova vlastní cesta do Gruzie, kdy měl možnost poznat hlavní město a jeho okolí. Při této příležitosti měl možnost seznámit se s atraktivitami, které nabízí tato lokalita. Při výběru této destinace si autor nebyl jistý jejím potenciálem a bezpečnostní situací. Bezpečnost byla v nedávné minulosti faktor, který měl vážné důsledky na rozvoj cestovního ruchu v zemi i v celém regionu.

Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části jsou vymezeny výzkumné otázky a hypotézy, kterým se práce věnuje. Dále jsou vysvětleny důležité pojmy, jako destinace cestovního ruchu, předpoklady pro potenciál cestovního ruchu a potenciál cestovního ruchu. Literární rešerše se věnuje publikacím, které byly využity při vypracování této práce. V závěru této části je rozebrána metodika J. Bíny, která byla dále použita v části praktické. Praktická část se zabývá charakteristikami Gruzie a Tbilisi, dále pak aplikováním metodiky J. Bíny na destinaci cestovního ruchu Tbilisi. Tato část je zakončena dotazníkovým šetřením. Výsledky praktické části jsou zpracovány v závěru práce.

2 Cíl práce

Cílem této práce je zhodnotit potenciál cestovního ruchu regionu Tbilisi, ověřit, že se jedná o destinaci s vysokým potenciálem a zjistit, zda převažuje potenciál kulturní, nebo přírodní. Důvodem proč si autor vybral takto zaměřit tuto práci byla jeho vlastní cesta do Gruzie v roce 2015. Autor čelil pochybám, jak vlastním, tak hlavně pochybám okolí. Většinou se jednalo zejména o nedůvěru k bezpečnostní situaci a také o pochybnosti, zda má daná destinace co nabídnout. Dalším cílem je, tak zjistit z jakého důvodu není republika Gruzie hojněji navštěvována a zda je mezi hlavními důvody obava o bezpečnost.

3 Metodika práce

3.1 Stanovení hypotéz a postupů k jejich ověření

Výzkumná otázka č.1 Jak velký je potenciál Tbilisi?

Výzkumná otázka č.2 Jaký typ potenciálu převládá v regionu Tbilisi?

Výzkumná otázka č.3 Z jakého důvodu není velký zájem o cestování do Gruzie?

Hypotéza č. 1 Region Tbilisi se nachází v zóně velmi vysokého potenciálu.

Hypotéza č. 2 V Tbilisi dle typologizace převládá kulturní typ potenciálu.

Hypotéza č. 3 Důvodem pro nevelký zájem o navštívení Gruzie je obava
z bezpečnostní situace.

Pro nalezení odpovědí na výzkumné otázky č.1 a č.2 a ověření správnosti hypotéz č.1 a č.2 bude nejdříve nutné popsat Gruzii a region Tbilisi, a poté bude následovat zhodnocení potenciálu cestovního ruchu regionu využitím vhodné metodiky. Vzhledem k nedostatku tištěných zdrojů zaměřených na Gruzii, nebo Tbilisi, budou informace získávány především z internetových zdrojů. Pro získání odpovědi na výzkumnou otázku č.3 a ověření hypotézy č.3 bude nutné zpracovat dotazníkové šetření.

4 Teoretická část

4.1 Literární rešerše

Pro vymezení pojmů destinace, předpoklady cestovního ruchu a potenciál cestovního ruchu v teoretické části byla využita publikace *Výkladový slovník cestovního ruchu*. (Zelenka a Pásková, 2012) Dále byla v teoretické části popsána metodika ke zhodnocení destinace cestovního ruchu, která byla v praktické části použita ke zhodnocení potenciálu regionu Tbilisi. Tato metodika byla prezentována v článku J. Bíny *Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích české republiky*. V časopise *Urbanismus a zemní rozvoj*. (2002)

Pro zpracování zhodnocení potenciálu cestovního ruchu Tbilisi a charakteristik Gruzie a Tbilisi byla velmi užitečná publikace *Georgia, Armenia and Azerbaijan* od Johna Nobla a Michaela Kohna. (2012) Je zde kvalitně zpracována, jak historie Gruzie, tak i samotného Tbilisi, zvyky i další aspekty gruzínské kultury. Samozřejmě obsahuje i informace o nejdůležitějších památkách a dalších atraktivitách cestovního ruchu v regionu a tím pomohla k doplnění znalostí o Gruzii i Tbilisi, které byly nabyty autorem při pobytu v této destinaci.

4.2 Klíčové pojmy

4.2.1 Destinace cestovního ruchu

Destinaci cestovního ruchu lze dle Zelenky a Páskové (2012) chápat v užším smyslu jako cílovou oblast v daném regionu, se specifickou nabídkou atraktivit cestovního ruchu a infrastruktur cestovního ruchu. V širším smyslu pojem chápou jako zemi, region, lidská sídla a další oblasti, které jsou typické velkou koncentrací atraktivit CR a další infrastrukturou CR, jejichž výsledkem je dlouhodobá koncentrace návštěvníků. Zelenka a Pásková (2012, str. 59-60) uvádí, že „pro mezinárodní

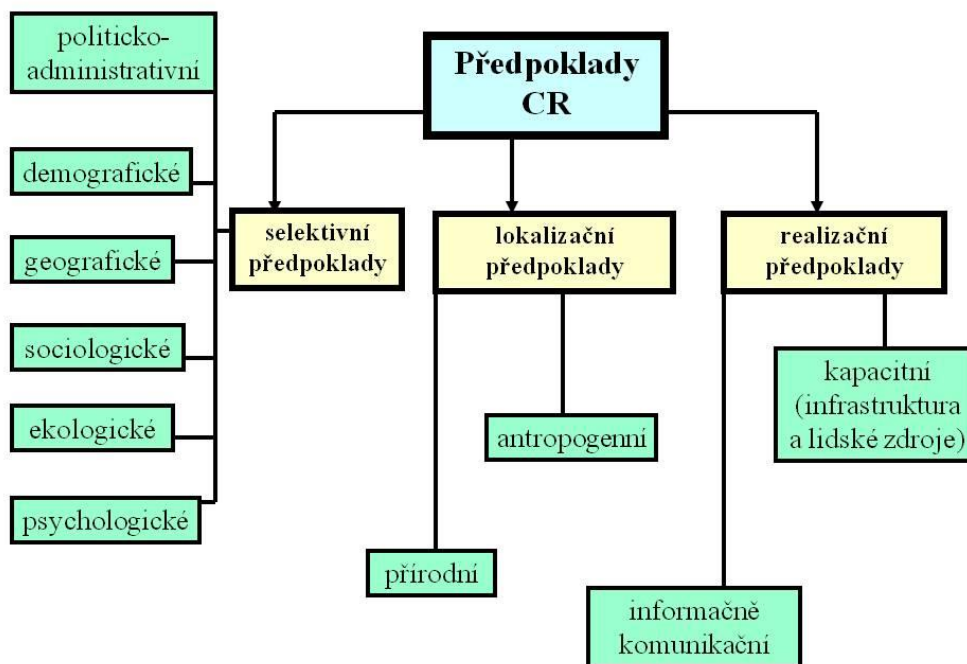
návštěvníky může být destinací CR buď celá navštívená země, nebo některý její region, případně město či středisko CR. V některých zemích je území rozděleno do turisticky, historicky, nebo administrativně kompaktních destinací (turistických regionů, turistických marketingových regionů) s tvorbou a propagací společného turistického produktu regionu a případně i zpracováním statistik CR.“

Pásková (2014) definuje destinaci jako *územní celek, který se vyznačuje společným postupem při využívání potenciálu (resp. sdílenými předpoklady pro aktivaci tohoto potenciálu) pro rozvoj CR, sdílenou kapacitou území pro tento rozvoj (únosnou mírou aktivace zmíněného potenciálu), společným životním cyklem cestovního ruchu a společnými procesy cestovního ruchu (destinačními procesy). Dále uvádí, že „v minulosti převažovalo (a doposud stále do jisté míry ještě převažuje) chápání regionu cestovního ruchu spíše jako homogenního regionu, který se vymezuje zejména z fyzicko-geografických hledisek (podobnost morfologie krajiny, fauny a flóry atd.), přičemž je kladen důraz na vizuální odlišnost od okolního území.“ (Pásková, 2017, str. 37)*

4.2.2 Předpoklady pro potenciál v cestovním ruchu

Předpoklady pro cestovní ruch jsou označovány jako *souhrn přírodních a antropogenních aspektů včetně jejich mnohoúrovňových vazeb, které vytvářejí předpoklady pro realizaci cestovního ruchu. (Zelenka a Pásková 2012, str. 231–232)* Mariot (1983, str. 249) tento souhrn dělí na selektivní, lokalizační a realizační

předpoklady, které se dále dělí, viz schéma.

Obrázek 1 Předpoklady cestovního ruchu

Zdroj UHK, 2019

Lokalizační předpoklady dle Páskové (2014, str.184) „vyjadřují atraktivnost destinace, vyžadují tedy empirický a analytický přístup (jejich popis a hodnocení) a slouží zejména k podchycení potenciálu území pro rozvoj, predikci dalšího vývoje destinace a vymezení vhodných typů cestovního ruchu, systému preferencí aktivit cestovního ruchu, ekonomicky i ekologicky provozovatelných na daném území. Selektivní předpoklady lze označit jako preferovaný potenciál, vyžadující spíše historicko-hermeneutický přístup a sloužící především k popsání, pochopení a interpretování preferencí jistých území a aktivit cestovního ruchu na straně poptávky, tedy i pochopení systému zdrojových oblastí. Realizační předpoklady představují podmínky pro využití primárních zdrojů destinace ze strany jejich návštěvníků a jsou do značné míry ovlivněny úrovní a intenzitou práce destinačního managementu, resp. managementu území obecně.“

4.2.3 Potenciál v cestovním ruchu

Potenciál v cestovním ruchu je souhrnnou hodnotou zmiňovaných předpokladů pro cestovní ruch, pro jeho kvantitativní vyjádření se používá hodnotící škála. Příkladem této škály lze uvést škálu, kterou použil geograf Bína, ta bere v potaz i negativní aspekty v hodnocené destinaci. Negativními aspekty mohou být (Zelenka a Pásková, 2012) špatný stav životního prostředí, jako znečištění moří a pláží, nízká kvalita vzduchu či vody. Dále také konfliktní land-use, zemětřesení, sesuvy půdy, vysoká kriminalita či výskyt nemocí a chorob. Všechny tyto faktory zásadně ovlivňují výslednou hodnotu potenciálu destinace. Tato hodnota může být následně využita v destinačním managementu a pomáhat v zaměření destinace a tvorbě nových produktů. Při tomto je nutno brát ohled, aby nebyla překročena míra únosné kapacity destinace, protože to by posléze vedlo ke snižování potenciálu destinace a snižování její atraktivity. (Zelenka a Pásková, 2012)

4.3 Hodnocení potenciálu v cestovním ruchu

4.3.1 Hodnocení potenciálu podle J. Bíny

Bínova metoda (Bína, 2002) byla použita pro vyhodnocení lokalizačních podmínek cestovního ruchu jednotlivých obcí ČR dle zadání Odboru realizace a rozvoje cestovního ruchu Ministerstva pro místní rozvoj ČR v roce 2001. Z jeho pohledu lze předpoklady důležité pro vznik cestovního ruchu, rozdělit do dvou základních skupin, a to do lokalizačních a realizačních podmínek. Větší důležitost a vypovídací hodnotu přisuzuje lokalizačním podmínkám, protože realizační podmínky *vesměs druhotně reflektují diferenciaci podle vhodnosti jednotlivých území pro cestovní ruch, tj. podle lokalizačních podmínek.* (Bína, 2002, str. 2)

Lokalizační podmínky roztrídil na jednotlivé aktivity cestovního ruchu jako cykloturistiku, kulturně poznávací turistiku apod. Tyto jednotlivé složky dále soustřeďuje do dvou subsystémů, přírodního a kulturního. „Přírodní subsystém zahrnuje složky cestovního ruchu založené na aktivní turistice, rekreaci, poznávání přírody nebo takové, které přírodu využívají jako prostředí pro specializované sportovní činnosti. Kulturní subsystém zahrnuje složky cestovního ruchu vyjádřené cestami za kulturním poznáním či za zábavními i jinými akcemi.“ (Bína, 2002, str. 2–3)

Následně přiřazuje Bína (2002) každou složku do odpovídajícího stupně, dle výskytu v dané lokalitě. Tyto stupně rozlišuje tři, u některých složek je rozlišováno, zda je lokalita vhodná, či nikoliv.

Stupně lokalizačních podmínek dle Bíny (2002):

- Stupeň 1 – podmínky jsou v základní úrovni, tj. potenciálově relevantní jev je v konkrétním prostoru registrovatelný
- Stupeň 2 - podmínky jsou ve zvýšené úrovni, tj. potenciálově relevantní jev vykazuje v konkrétním prostoru již zřetelný a výrazný stav
- Stupeň 3 - podmínky jsou ve vysoké úrovni, tj. potenciálově relevantní jev dosahuje v konkrétním prostoru dominantního stavu.

Jednotlivým složkám poté Bína (2002) přiděluje příslušný počet bodů, podle toho, do jakého stupně lze lokalitu zařadit. Bodové hodnocení je obsaženo v tabulce 1.

Složka potenciálu cestovního ruchu	Počet bodů pro kladný stupeň lokalizačních podmínek		
	1	2	3
Přírodní pozoruhodnosti	10	20	45
Vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku	5	10	15

Vhodnost krajiny pro cykloturistiku	10	15	25
Vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty	7	15	30
Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku	3	7	10
Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody	10	20	40
Vhodnost krajiny pro rekreaci typu lesy / hory	7	13	20
Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku	3	7	10
Vhodnost krajiny pro vodní turistiku	3	7	15
Vhodnost krajiny pro horolezectví	2		
Vhodnost krajiny pro závěsné létání	2		
Vhodnost krajiny pro sportovní myslivost	2		
Vhodnost krajiny pro sportovní rybolov	2		
Vhodnost krajiny pro pozorování vodních ptáků	1		
Kulturně historické památky a soubory	10	25	50
Skanzeny a muzea	5	15	35
Lázeňská funkce	5	15	35
Kongresy a konference	2	10	20
Kulturní akce	10	20	40
Sportovní akce	2	7	20
Církevní akce	2	4	10
Veletrhy a tematické trhy	5	20	40
Místní produkty	5	10	25
Příhraniční specifika	2	5	10

Tabulka 1 Bodové hodnocení

Zdroj: vlastní zpracování

Bína (2002) poté rozlišuje tyto druhy potenciálu:

Druh potenciálu	Bodové rozpětí
Základní potenciál	1–25 bodů
Zvýšený potenciál	26–50 bodů
Vysoký potenciál	51–100 bodů
Velmi vysoký potenciál	101–200 bodů
Výjimečný potenciál	201–a více bodů

Tabulka 2 Druhy potenciálu dle bodů

Zdroj: Vlastní zpracování

5 Praktická část

5.1 Charakteristika Gruzie

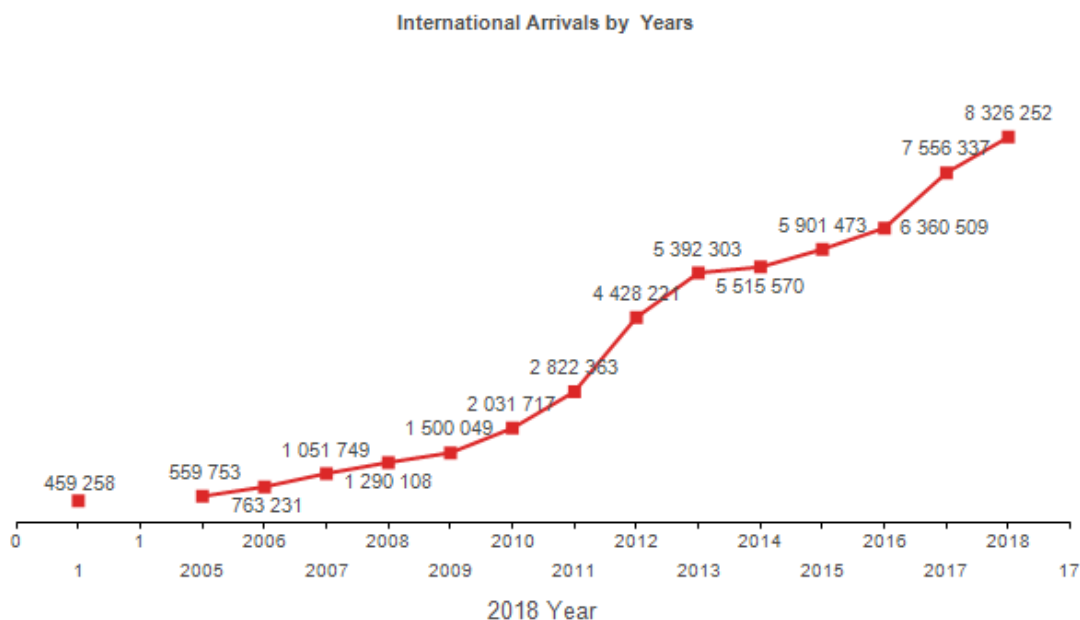
Gruzie je jihozápadní asijská země rozkládající se mezi pohořími Malého a Velkého Kavkazu. Rozloha země je 69 700km² a populace k červenci 2018 činila 4 926 087 obyvatel. (cia.gov, 2019) Tato čísla jsou ovšem včetně odtrhnutých oblastí Abcházie a Jižní Osetie, které gruzínská vláda stále považuje za svá území. Administrativně se země dělí na dvě autonomní oblasti (Abcházie a Adjara), devět regionů, (Guria, Imereti, Kakheti, Kvemo Kartli, Mtskheta Mtianeti, Racha-Lechkhumi a Kvemo Svaneti, Samegrelo a Zemo Svaneti, Samtskhe-Javakheti, Shida Kartli) a hlavní město Tbilisi, které je zároveň největším městem s 1 077 000 obyvatel. (cia.gov, 2019) Mezi další důležitá města patří Kutaisi v regionu Imereti, které je druhým největším městem Gruzie a sídlí zde parlament. Dále Batumi, které je hlavním městem autonomní oblasti Adjara a přímořským letoviskem na pobřeží Černého moře.

Klima Gruzie je velmi různorodé, najdeme zde oblasti se subtropickým podnebím i část s téměř kontinentálním podnebím. Ve vysokých nadmořských výškách Velkého a Malého Kavkazu je zastoupeno horské klima. Podnebí velmi ovlivňuje Černé moře na západě, od nějž proudí vlhký vzduch a Kaspické moře od východu, od kterého proudí suchý vzduch. Na východě se tak vyskytují i stepi a polopouště. Reliéf země je také velmi rozmanitý. Nejvíce dominantní jsou hory, v popředí s Velkým a Malým Kavkazem, kdy některé vrcholy Velkého Kavkazu mají i přes 5000 m např. Kazbek s 5033 m, nebo nejvyšší hora Gruzie Šchara s 5068 m.

V minulosti o vládu nad územím dnešní Gruzie usilovalo mnoho národů. Vystřídali se tu Řekové, Římané, Osmané, Mongolové a od roku 1921 byla Gruzie součástí Sovětského svazu až do jeho rozpadu. V přestávkách si mezi nimi Gruzíni vládli sami, což započalo vládou krále Bagrata III, prvního vládce sjednocené Gruzie. Nezávislost vyhlásila Gruzie v roce 1918, ale vydržela pouze do roku 1921, znovu získala nezávislost až v roce 1991. Následná léta nebyla pro zemi jednoduchá, Gruzie ztratila kontrolu nad Abcházií a složitá byla situace i v Jižní Osetii, v čele země stál

v devadesátých letech Eduard Ševardnadze, který v roce 2003 předal vládu po tzv. Revoluci růží, Mikhailu Saakašvilimu v roce 2004. Ten se zasadil o výrazné snížení korupce, zejména v policejních složkách, a také o podporu zahraničních investic, na druhou stranu Gruzie za jeho vlády vedla válku s Ruskem v roce 2008. Není nutné zde dopodrobna objasňovat celou historii Gruzie, nicméně lze usoudit, že se nejedná o zrovna klidný region. Vždyť poslední válka, které se Gruzie účastnila, skončila teprve v roce 2008, boje mezi sousedním Ázerbájdžánem a Arménií o Náhorní Karabach, se naposledy rozhořely v dubnu 2016.

Navzdory těmto nedávným událostem se cestovnímu ruchu v Gruzii daří. Ze statistik GNTA, Georgian National Tourism Administration, vyplývá, že mezinárodní příjezdový CR meziročně roste, a to dle údajů mezi lety 2005-2018. Zatímco v roce 2005 navštívilo zemi 559 753 zahraničních návštěvníků, v roce 2018 to bylo už 8 326 252 zahraničních návštěvníků. (GNTA,2019) Nejvíce návštěvníků za rok 2018 pochází z pěti sousedních, nebo nedalekých států. Největší podíl připadá na Ázerbájdžán (22 %), dále na Arménii (21 %), Rusko (20 %), Turecko (16 %) Írán (4 %), 17 % návštěvníků pochází ze zbylých států světa. (GNTA,2019)

Graf 1 Mezinárodní příjezdy, zdroj GNTA
Zdroj: GNTA 2019

Tento trend růstu lze spojovat s celkovou zlepšující se situací v zemi, jak z hlediska ekonomického, tak bezpečnostního. Web Vision of Humanity (2019) porovnává 23 indikátorů, jako násilné demonstrace, politická stabilita, násilné trestné činy, počty vězňů, počty vražd, přístup ke zbraním či výše vojenských výdajů. Na základě těchto indikátorů přiřazuje, každé ze 163 hodnocených zemí světa, Global Peace Index (GPI) a sestavuje žebříček těchto zemí. Tento žebříček sestavuje od roku 2008, kdy se Gruzie nacházela na 153. příčce, tedy velmi blízko zemím s nejhoršími výsledky jako Irák, či Afghánistán. Téměř s jistotou se dá říci, že její špatná pozice byla zapříčiněna konfliktem v Jižní Osetii a Abcházii právě v roce 2008. Zlepšující se situace se kladně odrazila i na tomto hodnocení a dnes se Gruzie nachází na 102. místě.

Zlepšení situace, tak umožnilo otevřít Gruzii jak zahraničním investorům, ale i zahraničním návštěvníkům. To samotné by ovšem nestačilo, kdyby Gruzie neměla co nabídnout, což ovšem není tento případ. Především z hlediska lokalizačních předpokladů, jak přírodních i antropogenních, se zde nachází množství atraktivit. Gruzie má nádhernou přírodu a na jejím území je ustanoveno 10 národních parků o celkové rozloze 3493 km². (Georgianholidays, 2019) První z nich, který byl ustanoven dle evropských standardů, byl Borjomi-Kharagauli v roce 1995. (Georgianholidays, 2019) Právě příroda a rozmanitost Gruzie přináší možnost širokého využití v cestovním ruchu pro různé aktivity. Ekoturismus, hipoturistika, trekking, ale třeba i heliskiing jsou aktivity, které mají velmi dobré podmínky v této zemi.

Gruzie je země, která jako jedna z prvních ve 4. století přijala křesťanství, a to je důležitou součástí života Gruzínů i nadále, vždyť 83,4 % (cia.gov, 2019) populace jsou křesťané. Po celé Gruzii, tak najdeme kostely, kláštery a další církevní budovy, které jsou mnohdy ve vynikajícím stavu. Dvě z takových památek jsou i zapsány na seznamu UNESCO, a to klášter Gelati spolu s historickými monumenty v lokalitě Mtskheta. (WHC, 2019), samozřejmě i stavby nezapsané na tomto seznamu mají své kouzlo, jako katedrála Nejsvětější trojice v Tbilisi dokončená teprve v roce 2005.

5.2 Charakteristika Tbilisi

Hlavní město Tbilisi se rozkládá na řece Mtkvari a v roce 2018 bylo domovem pro 1,077,000 (cia.gov, 2019) obyvatel převážně gruzínské národnosti. Historie osídlení v této oblasti spadá až do 4. st. př. n. l. (NOBLE a kol., 2012). Město bylo v minulosti několikrát v rukou Peršanů, Mongolů, po nichž dokonce v roce 1235 zasáhl město mor a posléze císař Timur, který město zničil v roce 1386. Největší škody město utrpělo v roce 1795 při útoku perských vojsk, kdy zemřeli desetitisíce obyvatel, a město bylo srovnáno se zemí, z toho důvodu je většina dochovaných staveb s typickými balkony mladší tohoto data. Gruzíni tak říkají, že město bylo stokrát vypáleno a stokrát znovu vystavěno.

Přesto se v Tbilisi uchovalo mnoho památek. Církev je v Gruzii stále velmi aktivní a ve městě se nachází množství kostelů a dalších náboženských staveb. Nejedná se pouze o křesťanské stavby, ale lze zde nalézt i synagogu vystavěnou v roce 1895 (Heiser, 2017), nebo mešitu Al-Jumah, která byla v minulosti několikrát zničena a nyní se jedná o jedinou fungující mešitu ve městě, která dokonce slouží jak šítům, tak i sunnitům (Salopek, 2017).

Mezi výrazné stavby patří i budovy postavené převážně během vlády prezidenta Saakašviliho od roku 2004. Nejvýraznější jsou prezidentský palác, koncertní sál a most Míru přes řeku Mtkvari. Jedná se o díla italských architektů, i když se jedná o moderní stavby, jejich zasazení do prostředí starého Tbilisi je velmi agresivní. Dle Gebriana (2016) je to ovšem důkaz, že Gruzie směřuje na západ a že moderní architektura má podporu v této zemi.

Pro účely této práce se autor rozhodl do hodnocení zahrnout nejen samotné město Tbilisi, ale vzhledem k velké blízkosti i Tbilijský národní park a město Mtskheta.

5.3 Zhodnocení potenciálu regionu Tbilisi

V této kapitole je aplikována Bínova metodika na určené území.

5.3.1 Zhodnocení složek přírodního potenciálu

5.3.1.1 Přírodní pozoruhodnosti

V této kategorii jsou zmiňovány zejména skalní útvary či formace na území obce. Pro stupeň 2 jde o větší a významnější útvary s širší publicitou. Tbilisi lze zařadit do stupně 2 díky skalním útvarům v Botanické zahradě, jež jsou používány i k horolezeckému výcviku a rokli Leghvtakhevi nacházející se ve čtvrti Abanotubani.

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi			X	

Tabulka 3: Určení stupně přírodních pozoruhodností

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.1.2 Vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku

Ve stupni 2 dle Bíny (2002) vykazuje krajina větší reliéfovou členitost nebo nadmořskou výšku, přibývá podíl lesů, objevují se louky a pastviny. Krajina, ve které se rozkládá Tbilisi je dostatečně členitá na zařazení do druhého stupně a pokud budeme uvažovat o okrajových částech města, především těch na severu, kde k městu přiléhá Tbilijský Národní park, splňuje i kritérium s podílem lesů a luk.

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi			X	

Tabulka 4 Určení vhodnosti krajiny pro pěší a horskou turistiku

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.1.3 Vhodnost krajiny pro cykloturistiku

Bína (2002) vhodnost stupně 1 uvádí jako rovinatou až pahorkatinou krajinu s malým podílem lesů a kompaktními sídly, s vhodnými vedlejšími silnicemi a polními cestami. Tbilisi je kompaktní sídlo, a i když není cyklistická infrastruktura ve městě rozvinutá, jsou použitelné silnice v okrajových částech města, nebo třeba v okolí vodních ploch jako Tbilisi reservoir, jezero Lisi, nebo Želví jezero. Pro cykloturistiku jsou také zajímavé cesty pokračující do přiléhajícího Národního parku Tbilisi. Z těchto důvodů je Tbilisi hodnoceno ve stupni 1.

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi		X		

Tabulka 5 Určení vhodnosti krajiny pro cykloturistiku

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.1.4 Vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty

Bína (2002) určuje vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty dle průměrné nadmořské výšky, členitosti terénu a klimatických poměrů. Z hlediska nadmořské výšky se Tbilisi s průměrnými 491 m n. m. (Date and time, 2017) nachází těsně pod mezí pro první stupeň, kterou Bína určil na 500 m n. m. Při zvoleném regionu dosahují nadmořské výšky až do třetího stupně, který uvažuje oblasti s výškou nad 1000 metrů. Nejvyšší vrchol Tbiliského národního parku dosahuje výšky 1385 m. n. m. (GeorgianHolidays, 2019) Kritériem pro zařazení jsou ovšem i klimatické podmínky, a svažitostní poměry. Region se rozkládá v dostatečně členitém terénu, avšak klimatické podmínky zde nejsou ideální. Dle Weatherspark (2017) je pravděpodobnost sněžení nejvyšší v období od 2. prosince do 16. března. Ovšem dále uvádí, že měření sněhové pokrývky se neprovádí z důvodu nedostatečného hromadění sněhu. Což je pravděpodobně způsobeno vysokými průměrnými

teplotami, které například během prosince dosahují 3,7 °C (Pogoda i klimat, 2017)
Z tohoto důvodu je město zařazeno do stupně 1

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi		X		

Tabulka 6 Určení vhodnosti krajiny pro sjezdové zimní sporty

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.1.5 Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku

Bína (2012) podmiňuje hodnocení kladným stupněm dobrými klimatickými podmínkami a dostatečnou sněhovou pokrývkou. Proto byl region hodnocen stupněm 0.

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi	X			

Tabulka 7 Určení vhodnosti krajiny pro lyžařskou turistiku

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.1.6 Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody

Bína (2002) do stupně 2 řadí obce s vodními plochami regionálního a částečně nadregionálního významu. Jde o větší plochy rybníků a středně velké přehradní nádrže, které poskytují ubytovací kapacity a další obslužné zázemí. V Tbilisi tyto kritéria splňuje Tbilisi Reservoir, který se nachází 12 km severně od centra a byl založen v roce 1951. (Travel in Georgia, 2017)

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi			X	

Tabulka 8 Určení vhodnosti krajiny pro rekreaci u vody

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.1.7 Vhodnost krajiny pro rekreaci typu lesy/hory

Důležitými kritérii pro tento typ rekreace jsou dle Bíny (2002) členitost terénu, nadmořská výška a hustota osídlení na daném území. Tbiliský národní park svými charakteristikami splňuje zařazení do stupně 3, ovšem blízkost velké aglomerace ho dle Bíny (2002) řadí do stupně 1.

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi		X		

Tabulka 9 Určení vhodnosti krajiny pro rekreaci typu lesy/hory

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.1.8 Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku

Všechny Bínovi (2002) stupně určení vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku zahrnují samozřejmě sídla vesnického charakteru. Region je hodnocen jako nevhodný pro tento druh turistiky.

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi	X			

Tabulka 10 Určení vhodnosti krajiny pro venkovskou turistiku

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.1.9 Vhodnost krajiny pro vodní turistiku

Region byl zařazen do stupně 1, kam Bína (2002) zařazuje obce situované při vodních tocích, které jsou vhodné pro využití vodní turistikou.

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi		X		

Tabulka 11 Určení vhodnosti krajiny pro vodní turistiku

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.1.10 Vhodnost krajiny pro horolezectví

Krajina je hodnocena jako vhodná v případě, že se v ní vyskytují skály umožňující horolezecké výstupy, nebo alespoň výcvik. (Bína, 2002) V případě Tbilisi se jedná o skalní stěnu v botanické zahradě, která je využívána lezci z města k výcviku. (Climbing Georgia, 2017) Výcvik zde lze uskutečnit pouze v malém rozsahu oproti skalním městům zmiňovaným v Bínově (2002) metodice, ale je možný. Z toho důvodu je krajina hodnocena jako vhodná.

	Nevhodná	Vhodná
Tbilisi		X

Tabulka 12 Určení vhodnosti krajiny pro horolezectví

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.1.11 Vhodnost krajiny pro závěsné létání

Krajina je hodnocena jako vhodná v případě, že se v potenciálním letovém a přistávacím prostoru nevyskytují větší sídla, vodní plochy a silnice I. třídy. (Bína, 2002) Tbilisi, jakožto hlavní město s více než milionem obyvatel, vylučuje toto využití regionu.

	Nevhodná	Vhodná
Tbilisi	X	

Tabulka 13 Určení vhodnosti krajiny pro závěsné létání

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.1.12 Vhodnost krajiny pro sportovní myslivost

Bína (2002) uvádí, že kladně byly hodnoceny téměř všechny obce s výjimkou silně urbanizovaných obcí. Region je z toho důvodu hodnocen jako nevhodný pro sportovní myslivost.

	Nevhodná	Vhodná
Tbilisi	X	

Tabulka 14 Určení vhodnosti krajiny pro sportovní myslivost

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.1.13 Vhodnost krajiny pro sportovní rybolov

Vhodnost pro sportovní rybolov Bína (2002) posuzoval dle rybářských map. U krajů, kde nebyly tyto mapy k dispozici, posuzoval vhodnost dle šířky vodního toku dle mapy. Z důvodu nedostatku informací ohodnotil autor krajinu jako nevhodnou pro sportovní rybolov.

	Nevhodná	Vhodná
Tbilisi	X	

Tabulka 15 Určení vhodnosti krajiny pro sportovní rybolov

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.1.14 Vhodnost krajiny pro pozorování vodních ptáků

Dle Bíny (2002) je krajina hodnocena jako vhodná, když se v ní nacházejí vodní toky, či rybníky na jejichž březích mohou vodní ptáci hnízdit a pářit se. Tbilisi toto splňuje díky řece Mtkvari, Tbilisi Reservoir, Želvímu jezeru a jezeru Lisi.

	Nevhodná	Vhodná
Tbilisi		X

Tabulka 16 Určení vhodnosti krajiny pro pozorování vodních ptáků

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.2 Zhodnocení složek kulturního potenciálu

5.3.2.1 Kulturně historické památky a soubory

Bína (2002) uděluje stupeň 3, pokud se v místě vyskytuje městská památková rezervace, kterou Zelenka a Pásková (2012) charakterizují jako území se zpravidla větším počtem nemovitých kulturních památek, územně prostorovými vztahy mezi nimi a jejich prostředím a území s mimořádně významnými archeologickými nálezy, které je nositelem kulturních hodnot evropského, popřípadě celosvětového významu. Dále sem Bína (2002) řadí obce, kde se nachází památka UNESCO, nebo národní kulturní památka. Ve zkoumaném regionu se nachází Tbilisi se svou historickou částí města, která je navržena na vložení na seznam UNESCO a město Mtskheta, které je zařazeno na seznam UNESCO. Z toho důvodu je region hodnocen na stupeň 3.

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi				X

Tabulka 17 Určení stupně výskytu kulturně historických památek a souborů

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.2.2 Skanzeny a muzea

Bína (2002) zařazuje obce do stupně 3, pokud se na jejich území nacházejí skanzeny, nebo muzea celostátního a mezinárodního významu. Na území města se nachází několik muzeí, z nichž toto kritérium bezesporu splňuje Gruzínské národní

muzeum, Muzeum sovětské okupace, nebo Národní galerie D. Ševarnadzeho. Tbilisi tak náleží do stupně 3.

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi				X

Tabulka 18 Určení stupně výskytu skanzenů a muzeí

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.2.3 Lázeňská funkce

V Tbilisi se nachází známé sirté lázně ve čtvrti Abanotubani, kde jsou známé horké prameny. Město ovšem není klasifikováno jako lázeňské a dle Bíny (2002), tak nepatří do kladných stupňů klasifikace.

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi	X			

Tabulka 19 Určení stupně lázeňské funkce

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.2.4 Kongresy a konference

V Tbilisi se konají konference a kongresy s celostátní až mezinárodní významností. Mezi příklady lze uvést Mezinárodní symposium tradiční polyfonní hudby, (Polyphony, 2017), Mezinárodní výzkumnou konferenci pro vzdělání, jazyk a literaturu (Conference, 2017), nebo v roce 2016 konané 5. Regionální symposium o tuberkulóze pro Centrální Asii a Východní Evropu. (TB, 2017) Dle Bínovy (2002) metodiky tak Tbilisi spadá do stupně 3.

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi				X

Tabulka 20 Určení stupně výskytu kongresů a konferencí

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.2.5 Kulturní akce

Bína (2002) zařazuje do 3. stupně obce, kde se pořádají nejvýznamnější akce a festivaly s celostátním a mezinárodním významem. Do tohoto rozdělení určitě patří festival Tbilisoba, který se koná každoročně v říjnu a má tradici od roku 1979. (Agenda, 2019) Jedná se o festival s celonárodním významem, který je pojat jako oslava samotného města. Dalším každoročním festivalem je New Wine Festival, který se odehrává v květnu a je při něm možno ochutnat až 127 druhů vín z celé Gruzie. Ve městě se také odehrávají různé open air festivaly a různé hudební akce.

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi				X

Tabulka 21 Určení stupně výskytu kulturních akcí

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.2.6 Sportovní akce

Bínova metodika rozlišuje kladné stupně podle významu, délky tradice a dle míry publicity. Ve stupni tři se jedná o sportovní akce a závody s celostátní a mezinárodní publicitou a s nejdelší tradicí. Mezi takové akce lze počítat Tbiliský půlmaraton, který se sice koná teprve od roku 2012, ale v roce 2017 se ho zúčastnilo 2200 lidí z 51 zemí světa. (Tbilisi marathon, 2019) Dále v roce 2017 Tbilisi, spolu s Baku, hostilo Evropský šampionát žen ve volejbalu. (Ministry of sport and Youth affairs, 2017)

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi				X

Tabulka 22 Určení stupně výskytu sportovních akcí

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.2.7 Církevní akce

Bína (2002) v této kategorii určuje stupně dle výskytu a významnosti poutních míst na území obce. Na území Gruzie se dle Georgia Travel (2017) nachází tři poutní místa. Jedná se o katedrálu v Bagrati a kláštery Gelati a Motsameta v blízkosti Kutaisi. Podle tohoto členění by Tbilisi nedosáhlo kladného hodnocení v této oblasti.

V Tbilisi se ovšem nachází katedrála Nejsvětější Trojice, jež je hlavním svatostánkem gruzínské ortodoxní církve a nespočet dalších důležitých kostelů jako například Metekhi, Sioni či Kashveti. V Tbilisi se také nachází mešita Al-Jumah a Velká Synagoga. Z těchto důvodů se autor rozhodl zařadit Tbilisi na 1. stupeň.

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi		X		

Tabulka 23 Určení stupně výskytu církevních akcí

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.2.8 Veletrhy a tematické trhy

Bína uvádí, že obce s nejvýznamnějšími veletrhy a výstavami, důležitými i v mezinárodním kontextu, patří do stupně 3. V Tbilisi se konají veletrhy jako Caucasus Tourism Fair se zaměřením na cestovní ruch, Caucasus Build, zaměřený na stavebnictví s tradicí téměř dvě desetiletí, International Education Fair se zaměřením na studium v zahraničí, nebo WineExpo Georgia (EventsEye, 2019). Tyto akce se konají převážně v Tbiliském veletržním areálu ExpoGeorgia a mají přesah do celé oblasti Kavkazu. (ExpoGeorgia, 2019)

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi				X

Tabulka 24 Určení stupně výskytu veletrhů a tematických trhů

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.2.9 Místní produkty

Pro toto specifikum se posuzuje výroba a prodej řemeslných a tradičních potravinářských produktů. Z hlediska regionu nelze označit místní produkt, který by nebyl k dostání i v dalších částech Gruzie. Region je tak hodnocený jako stupeň 0.

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi	X			

Tabulka 25 Určení stupně výskytu místních produktů

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.2.10 Příhraniční specifika

Bína (2002) hodnotí příhraniční specifika dle vzdálenosti obce od státních hranic. Pro stupeň 1 se jedná o obce vzdálené mezi 10-15 kilometry, s kratší vzdáleností je stupeň vyšší. Tbilisi se nachází přibližně 62 kilometrů (Google, 2017) od hranic s Ázerbájdžánem a patří tak do stupně 0.

	Stupeň 0	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3
Tbilisi	X			

Tabulka 26 Určení stupně výskytu příhraničních specifík

Zdroj: vlastní zpracování

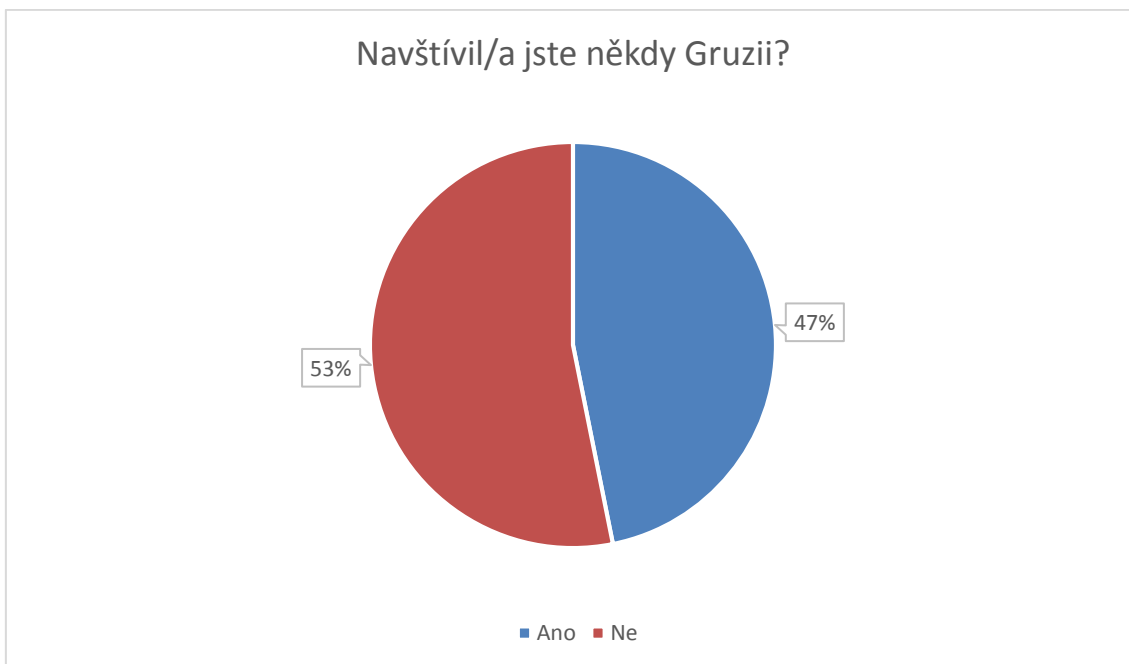
5.4 Dotazníkové šetření

Pro potvrzení, nebo vyvrácení hypotézy č.3 bylo zvoleno dotazníkové šetření. Tento dotazník byl distribuován pomocí webu Survio (2019), který umožňuje vytvoření dotazníku s řízenou logikou posloupnosti otázek a nabízí přehledné zpracování výsledků. Dotazník byl následně cíleně šířen na sociální síti Facebook do skupin zaměřených na cestování a mezi osoby v okruhu přátel autora, které navštívili

Gruzii. Dotazník byl sestavený, tak aby byly využitelné i odpovědi respondentů, kteří Gruzii nenavštívili, ale mají to v úmyslu, i těch kteří to v plánu nemají. Důvodem byl předpoklad pro obtížnější nalezení dostatečného počtu respondentů, kteří navštívili tuto zemi.

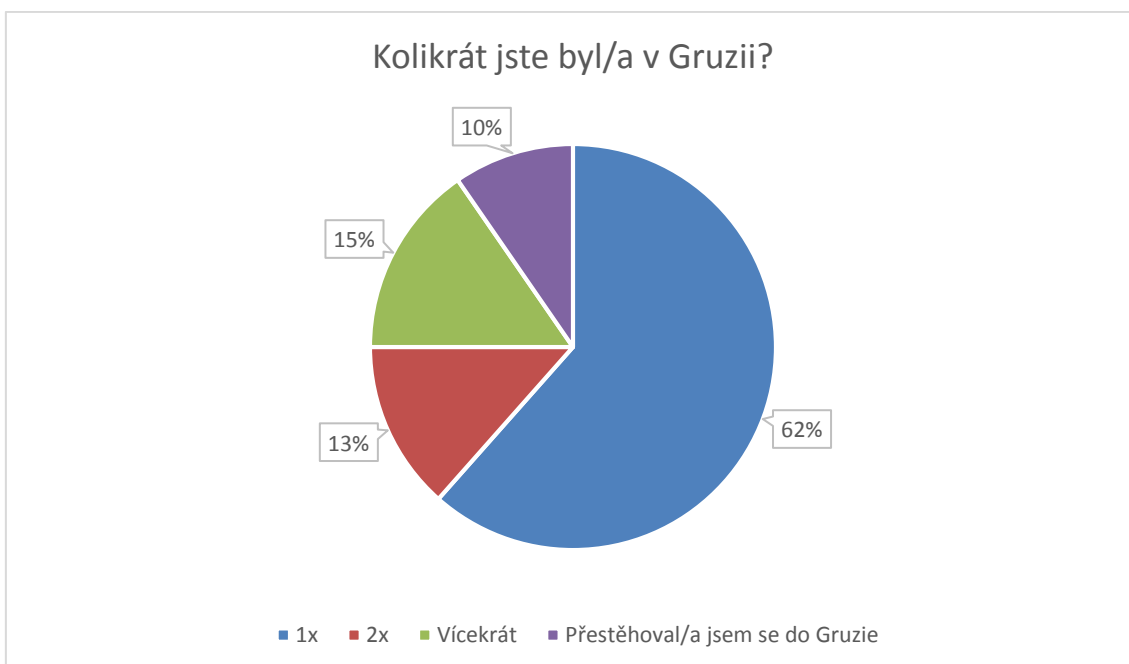
Šetření probíhalo od 5.4.2019 – 12.4.2019. Dotazník otevřelo 135 lidí, ovšem pouze 111 dokončilo vyplnění. První tři otázky dotazníku byly identifikačního charakteru. Dotazník vyplnilo 70 žen a 41 mužů. Nejčastější věk respondentů byl mezi 21–40 lety, což uvedlo 72 respondentů, 22 respondentů ve věku 41–60, 16 respondentů do 20 let věku a jeden respondent ve věku 61 let a více. Z hlediska sociálního zařazení se jednalo o 61 lidí v zaměstnání, 33 respondentů uvedlo, že jsou studenti, 13 respondentů bylo OSVČ, 3 nezaměstnaní a jeden důchodce. Otázka č. 4 zjišťovala, zda respondent někdy navštívil Gruzii, pokud odpověděl negativně, byl dotazníkem přesměrován na otázku č. 14, zde byly pokračující respondenti rozděleni, dle toho, zda chtějí navštívit Gruzii. V případě kladné odpovědi pokračovali otázkou č. 15, pro zjištění důvodu k návštěvě, v případě negativní odpovědi pokračovali na č. 16. Respondenti, kteří odpověděli v otázce č. 4 kladně pokračovali až do otázky č. 13, kterou ukončili dotazník.

5.4.1 Zpracování výsledků dotazníkového šetření

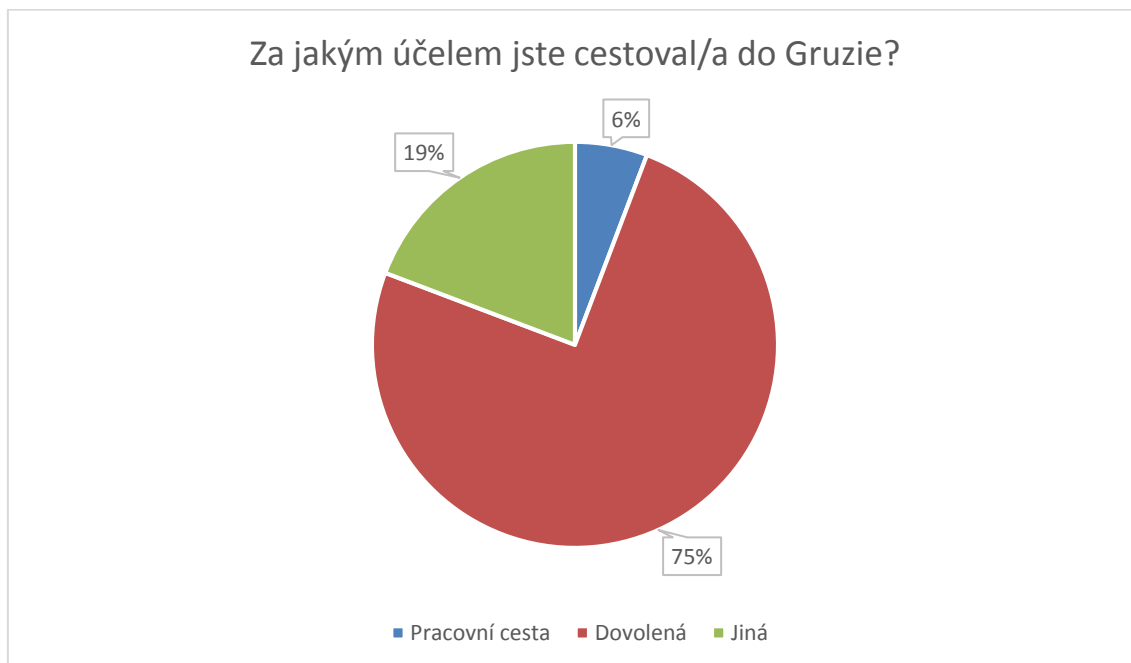
Graf 2 Vyhodnocení otázky č.4
Zdroj: vlastní zpracování

Na tuto otázku odpovědělo celkem 111 respondentů, z nichž 52 odpovědělo, že navštívilo v minulosti Gruzii, 59 odpovědělo, že Gruzii nenavštívilo.

Graf 3 Vyhodnocení otázky č.5
Zdroj: vlastní zpracování

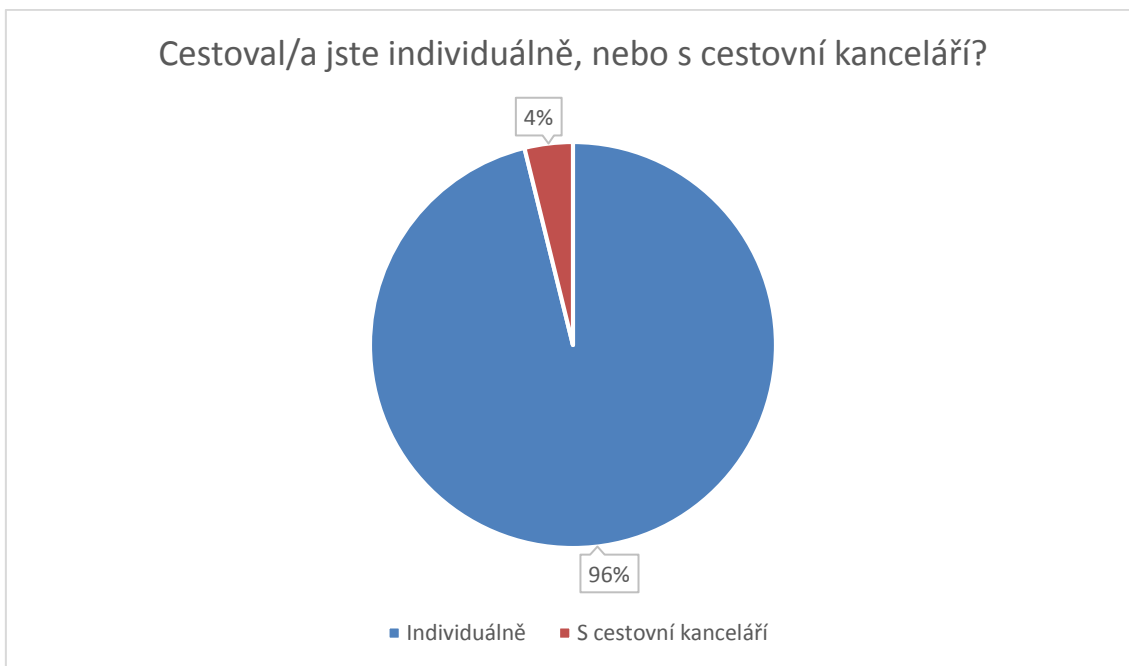
Z 52 respondentů bylo 32 v Gruzii pouze jednou, 7 dvakrát, 8 vícekrát. 5 respondentů se dokonce do Gruzie přestěhovalo.

Graf 4 Vyhodnocení otázky č.6

Zdroj: vlastní zpracování

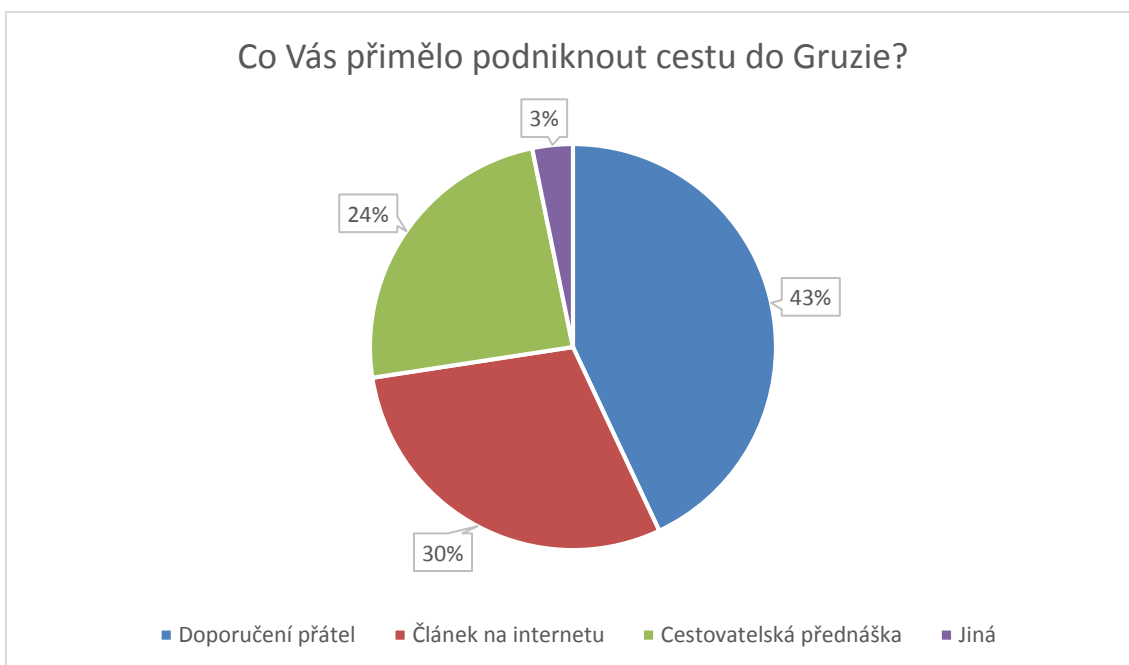
Většina respondentů cestovala do Gruzie kvůli dovolené, a to 39 lidí, 3 uvedli pracovní účel. 10 respondentů použilo otevřenou odpověď, kdy 4 uvedli jako důvod Evropskou dobrovolnickou službu (EVS), 4 uvedli jak dovolenou, tak i práci, 1 projekt Erasmus+ a 1 uvedl jako důvod přestěhování.

Graf 5 Vyhodnocení otázky č.7

Zdroj: vlastní zpracování

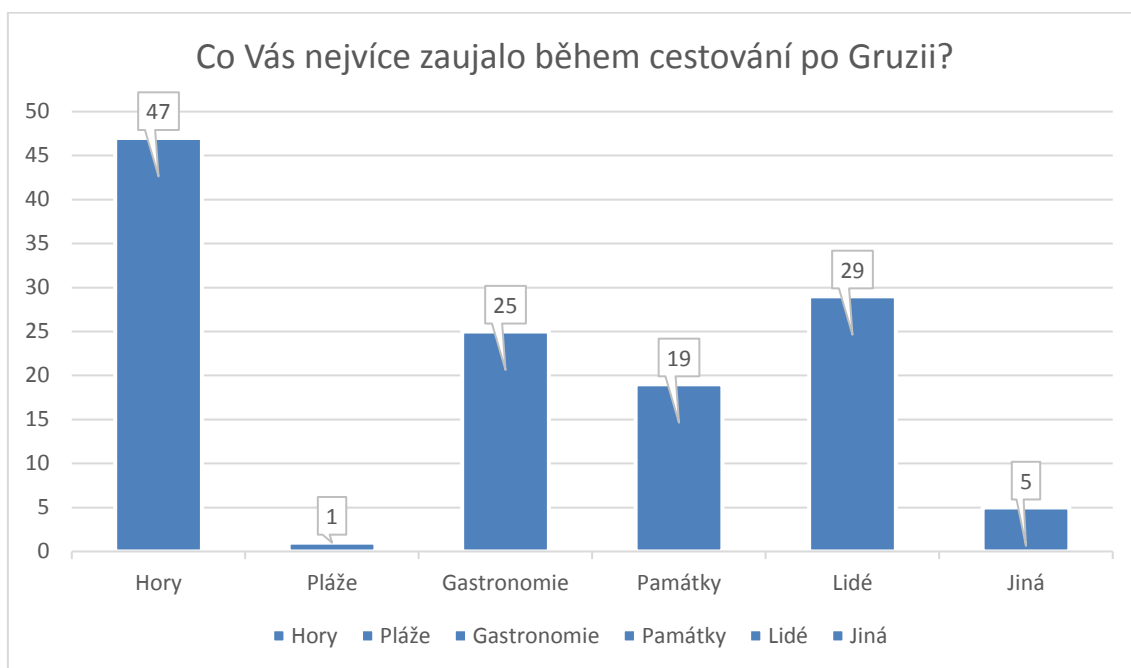
Drtivá většina respondentů uvedla, že cestovali individuálně. Jednalo se o 50 respondentů, pouze 2 využili služeb cestovní kanceláře.

Graf 6 Vyhodnocení otázky č.8

Zdroj: vlastní zpracování

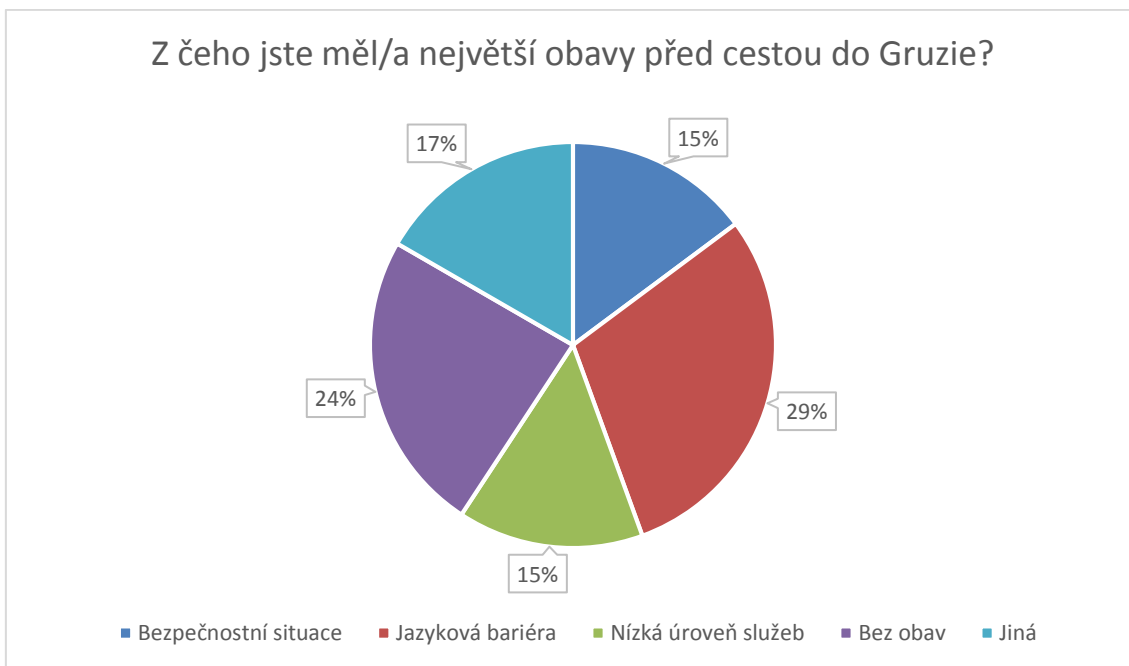
Šestnáct respondentů uvedlo, že je k cestě přimělo doporučení přátel, 11 přimělo články na internetu, 9 přimělo k cestě cestovatelská přednáška. Zbýlých 16 respondentů využilo otevřenou odpověď. Zde byly důvody jako, 4 splnění snu, 4 pracovní povinnosti, 2 EVS, 4 náhoda, 1 kombinace ostatních možností. a 1 příbuzní v Gruzii.

Graf 7 Vyhodnocení otázky č.9

Zdroj: vlastní zpracování

V této otázce mohli respondenti zvolit více odpovědí. Nejčastěji volili jako odpověď hory. Z 52 respondentů je zvolilo 47. Naopak nejméně byly voleny pláže, které si vybral jako odpověď pouze jeden respondent. V otevřené odpovědi respondenti dopsali Příroda celkově ve třech případech a jednou byla odpověď Vše.

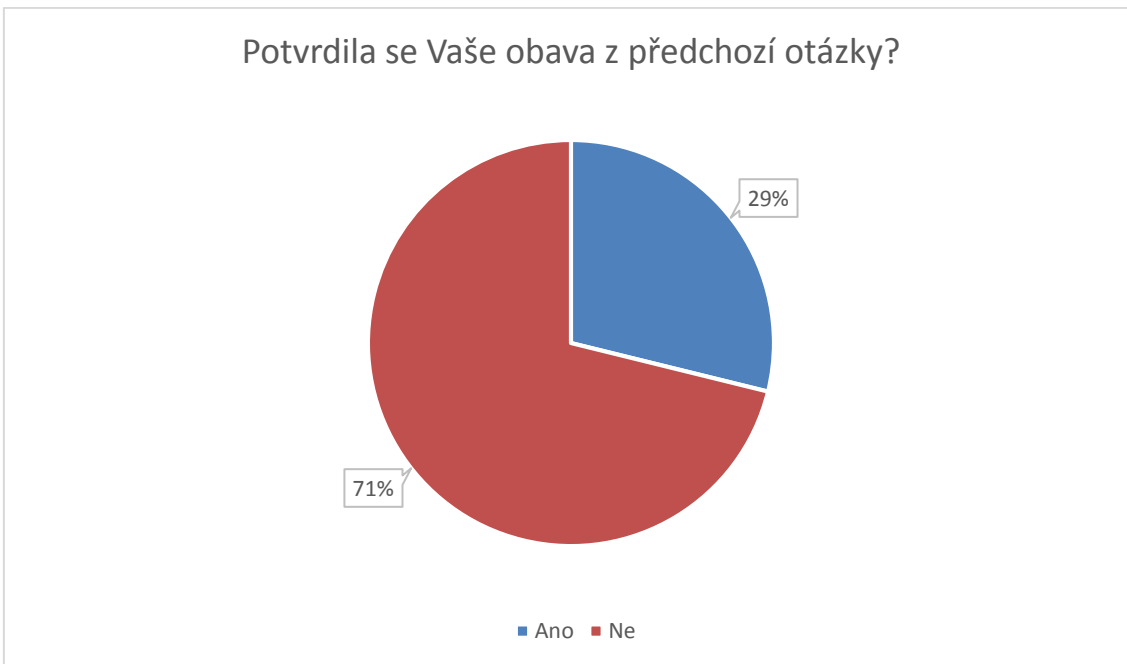

Graf 8 Vyhodnocení otázky č.10

Zdroj: vlastní zpracování

Nejčastější byla odpověď Jazyková bariéra, tu zvolilo 16 respondentů, 8 zvolilo Bezpečnostní situace a 8 Nízká úroveň služeb. V otevřené odpovědi vepsalo 13 respondentů, že byli bez obav, 4 uvedli obavy z místní dopravy, 1 obavy z úrovně zdravotnictví, 1 z bouřek a 1 z nadměrné konzumace alkoholu.

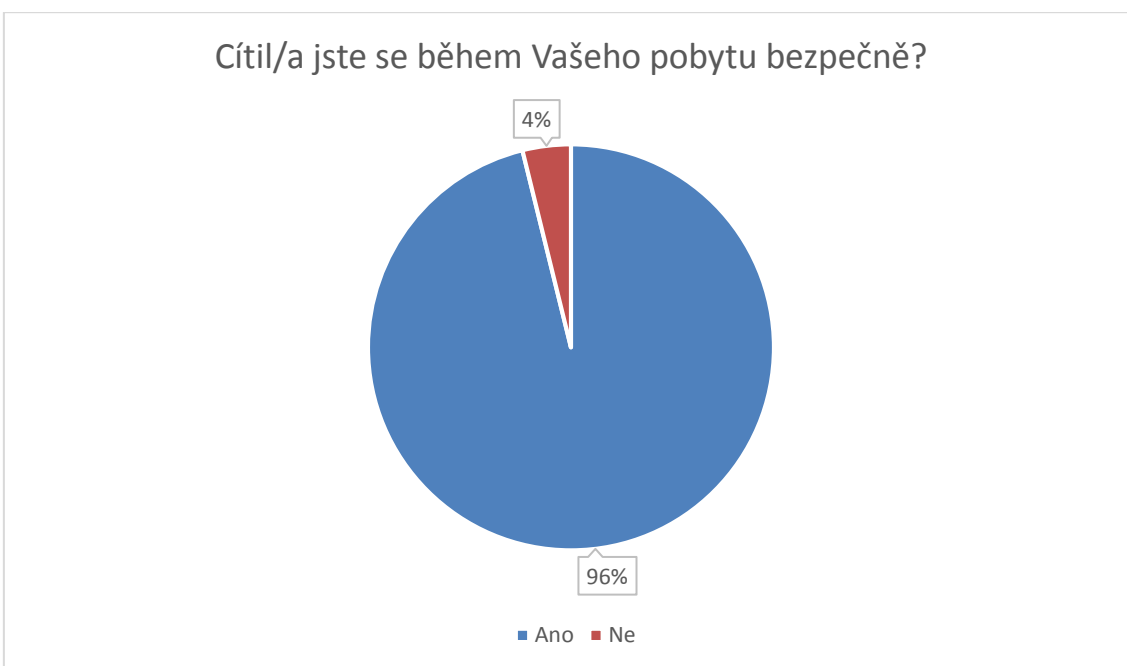

Graf 9 Vyhodnocení otázky č.11

Zdroj: vlastní zpracování

U 15 respondentů se potvrdila jejich obava z otázky č.10, u 7 respondentů se jednalo o jazykovou bariéru, v jednom případě se potvrdila obava z úrovně služeb a v jednom případě obava z bezpečnosti.

Graf 10 Vyhodnocení otázky č.12

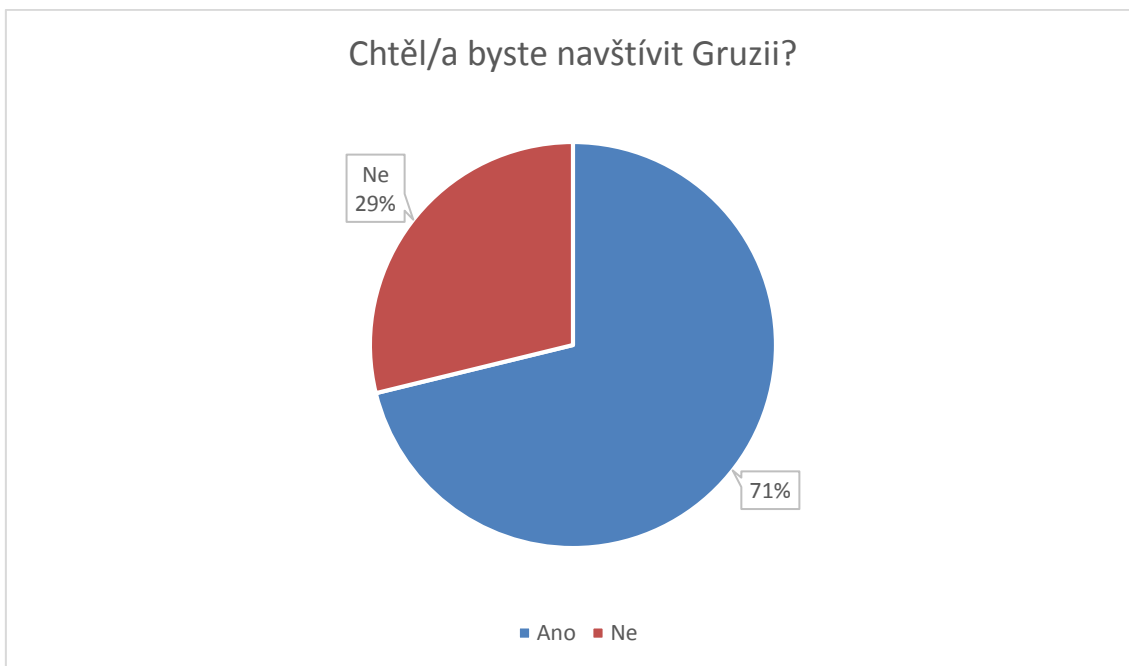
Zdroj: vlastní zpracování

Z 52 respondentů se v Gruzii cítilo bezpečně 50, pouze dva se necítili bezpečně.

Graf 11 Vyhodnocení otázky č.13
Zdroj: vlastní zpracování

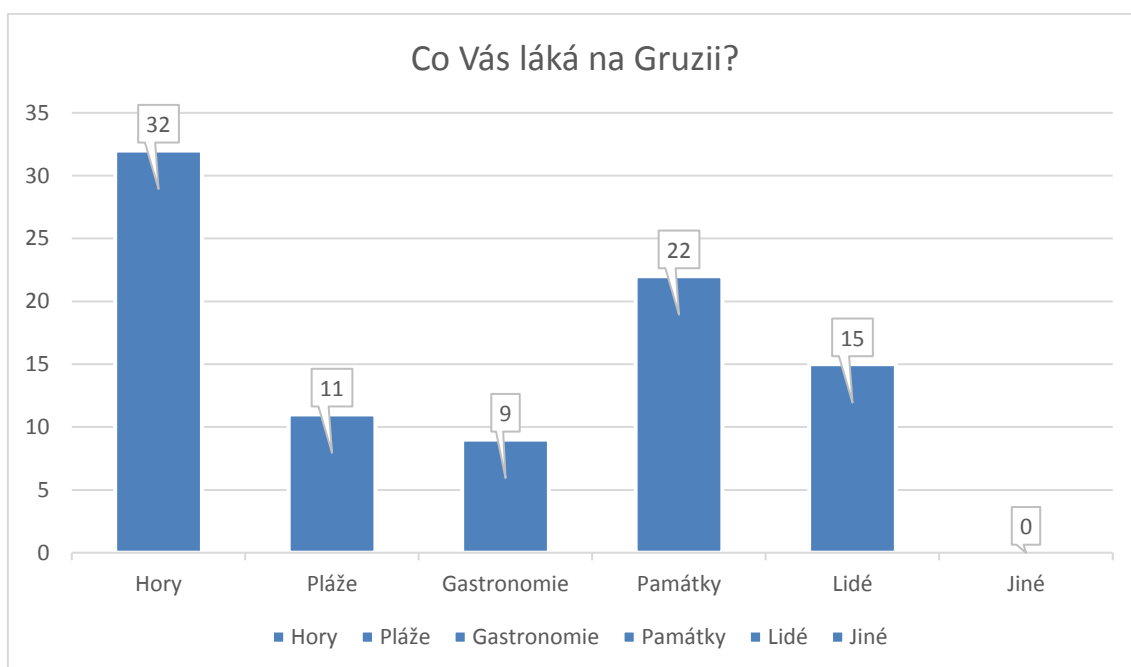
46 z 52 respondentů se plánuje vrátit v budoucnu do Gruzie, pouze 6 už o to neprojevílo zájem.

Graf 12 Vyhodnocení otázky č.14

Zdroj: vlastní zpracování

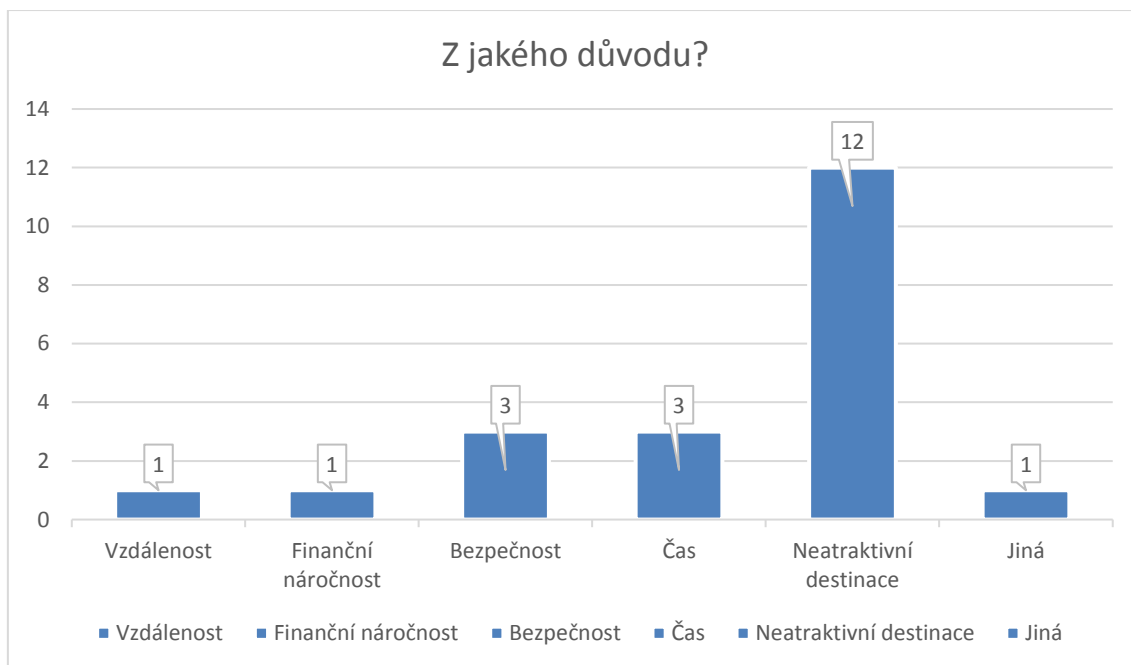
Z 59 respondentů, kteří ještě nebyli v Gruzii, uvedlo 42 zájem o navštívení této země, 17 respondentů odpovědělo negativně.

Graf 13 Vyhodnocení otázky č.15

Zdroj: vlastní zpracování

Na tuto otázku odpovídalo 42 respondentů, kteří odpověděli kladně v otázce č. 14. Bylo možno uvést více odpovědí, kdy 32krát byly zvoleny hory, 22krát památky, 15krát sami Gruzínci, 11krát pláže a 9krát gastronomie. Otevřená možnost nebyla využita.

Graf 14 Vyhodnocení otázky č.16

Zdroj: vlastní zpracování

Tato otázka byla položena 17 respondentům, kteří nemají v plánu navštívit Gruzii. Bylo možno zvolit více odpovědí a jako důvody 12krát uvedli, že Gruzie je pro ně neatraktivní destinace, 3krát bezpečnost a 3krát čas, 1krát byla zvolena finanční náročnost a 1krát vzdálenost destinace. Otevřená odpověď byla využita 1krát, kde respondent uvedl, že existuje mnoho jiných destinací, které jsou pro něj atraktivnější, a proto mají přednost.

6 Shrnutí výsledků

6.1 Výsledky metodiky J. Bíny

Složka potenciálu cestovního ruchu	Počet bodů
Složky přírodního subsystému	
Přírodní pozoruhodnosti	20
Vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku	10
Vhodnost krajiny pro cykloturistiku	10
Vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty	7
Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku	3
Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody	20
Vhodnost krajiny pro rekreaci typu lesy / hory	7
Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku	0
Vhodnost krajiny pro vodní turistiku	3
Vhodnost krajiny pro horolezectví	2
Vhodnost krajiny pro závěsné létání	0
Vhodnost krajiny pro sportovní myslivost	0
Vhodnost krajiny pro sportovní rybolov	0
Vhodnost krajiny pro pozorování vodních ptáků	0
Složky kulturního subsystému	
Kulturně historické památky a soubory	50
Skanzeny a muzea	35
Lázeňská funkce	0
Kongresy a konference	20

Kulturní akce	40
Sportovní akce	20
Církevní akce	2
Veletrhy a tematické trhy	40
Místní produkty	0
Příhraniční specifika	0
Složky přírodního subsystému celkem	82
Složky kulturního subsystému celkem	207
Potenciál cestovního ruchu	289

Tabulka 27 Dosažené bodové hodnocení

Z provedeného výzkumu vyplývají následující odpovědi na stanovené výzkumné otázky.

Výzkumná otázka č.1 Jak velký je potenciál Tbilisi?

Hypotéza č. 1 Region Tbilisi se nachází v zóně velmi vysokého potenciálu.

Aplikováním Bínova postupu byla dosažena celková bodová hodnota 289. Dle bodového rozsahu, tak posuzovaný region disponuje výjimečným potenciálem cestovního ruchu. Stanovená hypotéza předpokládala, že region se nachází v zóně velmi vysokého potenciálu. Stanovená hypotéza č.1, tak nebyla potvrzena a hodnota vycházející z výzkumu je ještě vyšší.

Výzkumná otázka č.2 Jaký typ potenciálu převládá v regionu Tbilisi?

Hypotéza č. 2 V Tbilisi dle typologizace převládá kulturní typ potenciálu.

Výzkum ukazuje, že složky přírodního subsystému byly ohodnoceny 82 body, zatímco složky kulturního subsystému byly ohodnoceny 207 body. Ukazuje se tak že kulturní subsystém na daném území převažuje. Tímto se potvrdila hypotéza č.2.

6.2 Výsledky dotazníkového šetření

Výzkumná otázka č.3 Z jakého důvodu není velký zájem o cestování do Gruzie?

Hypotéza č. 3 Důvodem pro nevelký zájem o navštívení Gruzie je obava z bezpečnostní situace.

Pro získání odpovědi k výzkumné otázce č.3 a ověření hypotézy č.3 bylo provedeno dotazníkové šetření. Respondenti odpovídali, z čeho měli obavy před cestou do Gruzie, případně z jakého důvodu nemají zájem o navštívení Gruzie ti, co tam nebyli a nechtějí jet. Důvodem se tak ukázala jazyková bariéra a z pohledu některých respondentů neatraktivnost destinace. Hypotéza č.3 se tak nepotvrdila.

Z dotazníkového šetření dále vyplývá, že motivací k cestě byly v nejvíce případech gruzínské hory, že většina respondentů cestovala individuálně.

7 Závěry a doporučení

Cílem této práce bylo zhodnotit potenciál regionu Tbilisi a potvrdit, že se jedná o region s vysokým potenciálem cestovního ruchu. Dále zjistit, zda je bezpečnost důvodem k nižšímu zájmu o tuto destinaci. Výzkumem se povedlo potvrdit či vyvrátit stanovené hypotézy. Z dotazníkového šetření také vyplývá, že Gruzie je atraktivní pro lidi vyhledávající individuální formu cestovního ruchu a také, že největší atraktivitou jsou gruzínské hory, které byly nejčastěji uváděny jako motivace. Mezi obavy před cestou do této destinace, byla namísto bezpečnosti, uváděna jazyková bariéra a neatraktivnost destinace. Obava z jazykové bariéry má jistě základ v gruzínském jazyce a písmu, které jsou unikátní. Z pohledu návštěvníka zde jsou jisté komplikace během pobytu, kdy anglicky mluví jen malá část populace, a popisky v latině také nejsou samozřejmostí. Zkušenost autora z Gruzie je taková, že návštěvník se anglicky dorozumí s mladší generací, co se týče starších lidí, je velká pravděpodobnost znalosti ruského jazyka. Gruzíni jsou ovšem velmi vřelí lidé a pokusí se návštěvníkovi pomoci, jak jen to bude možné.

Situace ohledně individuálního cestovního ruchu je méně výhodná pro cestovní kanceláře (CK). Lidem preferujícím tento způsob cestování je ze strany CK těžší něco nabídnout. Tito turisté si vše zařizují sami a chtějí být flexibilní na své cestě. CK by se tak měli zaměřit na poskytování specializovaných zájezdů, které zahrnují například gruzínské hory, které byly uvedeny jako nejčastější motivace.

Zmírnění nedostatků ve formě jazykové bariéry a neatraktivnosti destinace která byla mezi odpověďmi v dotazníkovém šetření, leží na národní centrále cestovního ruchu Gruzie, GNTA, aby zajistila zlepšení této situace spolu s propagací této země.

8 Seznam použitých zdrojů

AGENDA [online]. [cit. 2019-02-05]. Dostupné z: <http://agenda.ge/news/67639/eng>

Bína; Jan, *Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích české republiky*. Urbanismus a územní rozvoj, 2002, ročník 5, č. 1, s. 2-11.

Cia.gov [online]. [cit. 2019-02-05]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gg.html>

Climbing Georgia [online]. [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <https://climbinggeorgia.wordpress.com/2012/04/02/rock-climbing-tbilisi/>

Conference [online]. [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: http://www.conference.city/conference.php?e_id=148310

Date and time [online]. [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://dateandtime.info/citycoordinates.php?id=611717>

Eventseye [online]. [cit. 2019-02-05]. Dostupné z: http://www.eventseye.com/fairs/cy1_trade-shows-tbilisi.html

ExpoGeorgia [online]. [cit. 2019-02-05]. Dostupné z: <http://www.expogeorgia.ge/>

GEBRIAN Adam [online]. [cit. 2017-03-07]. Dostupné z: <https://www.stream.cz/gebrianvs/10014722-tbilisi-spektakularni-architektura-jako-dukaz-ze-gruzie-smeruje-na-zapad>

Georgia about [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: <https://georgiaabout.com/2012/06/08/about-sights-abanotubani-sulphur-baths/>

GeorgianHolidays [online]. [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <http://www.georgianholidays.com/sights/national-parks/tbilisi-national-park>

Georgia travel [online]. [cit. 2017-01-09]. Dostupné z: <http://georgia.travel/en>

Georgiantrend [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: <https://georgiantrend.com/georgia-sights-destinations/tbilisi/sameba-cathedral/>

GNTA [online]. [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: <http://stats.gnta.ge/Default.aspx>

Google [online]. [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <https://www.google.cz/maps/dir/Tbilisi,+Gruzie/%22Red+Bridge%22+Customs+Post,+M2,+Gruzie/@41.4762303,44.8247065,10z/data=!4m13!4m12!1m5!1m1!1s0x40440cd7e64f626b:0x61d084ede2576ea3!2m2!1d44.827096!2d41.7151377!1m5!1m1!1s0x40414e39832291cb:0x928e670151b0c34a!2m2!1d45.0692664!2d41.3295817>

HEISER Bill [online]. [cit. 2017-03-07]. Dostupné z: <http://www.bh.org.il/georgian-synagogue-tbilisi/>

MARIOT, Peter. *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Veda, 1983.

NOBLE John, Michael KOHN a Danielle SYSTERMANS. *Georgia, Armenia & Azerbaijan*. 4th ed. Footscray, Vic: Lonely Planet, 2012. ISBN 9781741794038.

Ministry of sport and youth affairs [online]. [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: http://msy.gov.ge/index.php?lang_id=ENG&sec_id=143&info_id=11994

PÁSKOVÁ, Martina. *Udržitelnost cestovního ruchu*. 3. vyd., přeprac. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-329-1.

Pogoda i klimat [online]. [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://www.pogodaiklimat.ru/climate2/37545.htm>

Polyphony [online]. [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://polyphony.ge/en/georgia-2016/>

SALOPEK Paul [online]. [cit. 2017-03-07]. Dostupné z: <http://www.nationalgeographic.org/projects/out-of-edén-walk/galleries/2015-02-juma-mosque/>

Survio [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: www.survio.com

Tbilisi marathon [online]. [cit. 2019-02-05]. Dostupné z: <https://www.tbilisimarathon.ge/home#promo>

Travel in Georgia [online]. [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://travelingeorgia.ge/en/region/Resort-Tbilisi-water-reservoir/>

UHK [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: <https://www.uhk.cz/cs-CZ/portal-cestovniho-ruchu/Digitalni-knihovna-vzdelavacich-objektu/Udrzitelnost-CR>

Vision of humanity [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: <http://visionofhumanity.org/indexes/global-peace-index/>

Weatherspark [online]. [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <https://weatherspark.com/averages/33784/Tbilisi-Georgia>

WHC, World Heritage Convention [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/statesparties/ge/>

TB [online]. [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://www.tb-symposium.org/>

Unesco [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/708>

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.

9 Přílohy

9.1 Dotazník využitý pro dotazníkové šetření

Dobrý den,
jsem studentem Univerzity Hradec Králové, obor Management cestovního ruchu. Rád bych Vás požádal o vyplnění tohoto dotazníku, který bude sloužit jako podklad k mé bakalářské práci. Vyplnění dotazníku je anonymní. Předem děkuji za Váš čas a pomoc.
Martin Hencel

1) Jaké je Vaše pohlaví?

- Muž
- Žena

2) Kolik je Vám let?

- Do 20 let
- 21–40
- 41–60
- 61 a více let

3) Jste zaměstnaný/á?

- Ano
- Ne
- Student
- OSVČ
- Důchodce

4) Navštívil/a jste někdy Gruzii?

- Ano
- Ne

5) Kolikrát jste byl/a v Gruzii?

- 1x
- 2x
- Vícekrát

-Přestěhoval/a jsem se do Gruzie

6) Za jakým účelem jste cestoval/a do Gruzie?

- Pracovní cesta
- Dovolená
- Jiná

7)Cestoval/a jste individuálně, nebo s cestovní kanceláří?

- Individuálně
- S cestovní kanceláří

8)Co Vás přimělo podniknout cestu do Gruzie?

- Doporučení přátel
- Článek na internetu
- Cestovatelská přednáška
- Jiná

9)Co Vás nejvíce zaujalo během cestování po Gruzii?

- Hory
- Pláže
- Gastronomie
- Památky
- Lidé
- Jiná

10)Z čeho jste měl/a největší obavy před cestou do Gruzie?

- Bezpečnostní situace
- Jazyková bariéra
- Nízká úroveň služeb
- Jiná

11)Potvrdila se Vaše obava z předchozí otázky?

- Ano
- Ne

12)Cítil/a jste se během Vašeho pobytu bezpečně?

- Ano
- Ne

13)Máte v plánu znovu se vrátit do Gruzie?

- Ano
- Ne

14)Chtěl/a byste navštívit Gruzii?

- Ano
- Ne

15)Co Vás láká na Gruzii?

- Hory
- Pláže
- Gastronomie
- Památky
- Lidé
- Jiná

16)Z jakého důvodu?

- Vzdálenost
- Finanční náročnost
- Bezpečnost
- Čas
- Neatraktivní destinace
- Jiná

9.2 Fotografie

Obrázek 2 Katedrála Sameba Tbilisi
Zdroj: Hencl (2015)

Katedrála nejsvětější trojice, zvaná Sameba, byla dokončena teprve v roce 2004 a stala se hlavním a největším svatostánkem Gruzínské ortodoxní církve. Dle Georgiantrend (2019) je schopná pojmout až 15 000 lidí. Podobně jako další památky v Tbilisi, vynikne tato stavba nejlépe v noci, kdy jsou ty nejdůležitější stavby bohatě nasvíceny.

Obrázek 3 Sírné lázně Abanotubani, Tbilisi

Zdroj: Hencl (2015)

Obrázek výše zobrazuje sírné lázně ve čtvrti Abanotubani. K horkým pramenům, které zde vyvěrají se vážou legendy, které se pojí se samotným založením města. Stejně jako před stovkami let, poskytují osvěžení a regeneraci. V minulosti byly navštívené třeba i osobnostmi jako byl Alexandr Sergejevič Puškin. (Georgia About, 2019)

Obrázek 4 Bleší trh na Dry bridge
Zdroj: Hencl (2015)

Pokud si návštěvník Tbilisi chce odvézt nějaký suvenýr je Dry bridge market, to pravé místo. Lze tu najít nejrůznější veteš od obrazů, koberců, nožů a dýk, mincí a medailí, mnohé z nich pamatující doby za Sovětského svazu. Turisté by ovšem neměli zapomenout smlouvat.

Obrázek 5 Katedrála Sveticchoveli, Mtskheta
Zdroj: Hencl (2015)

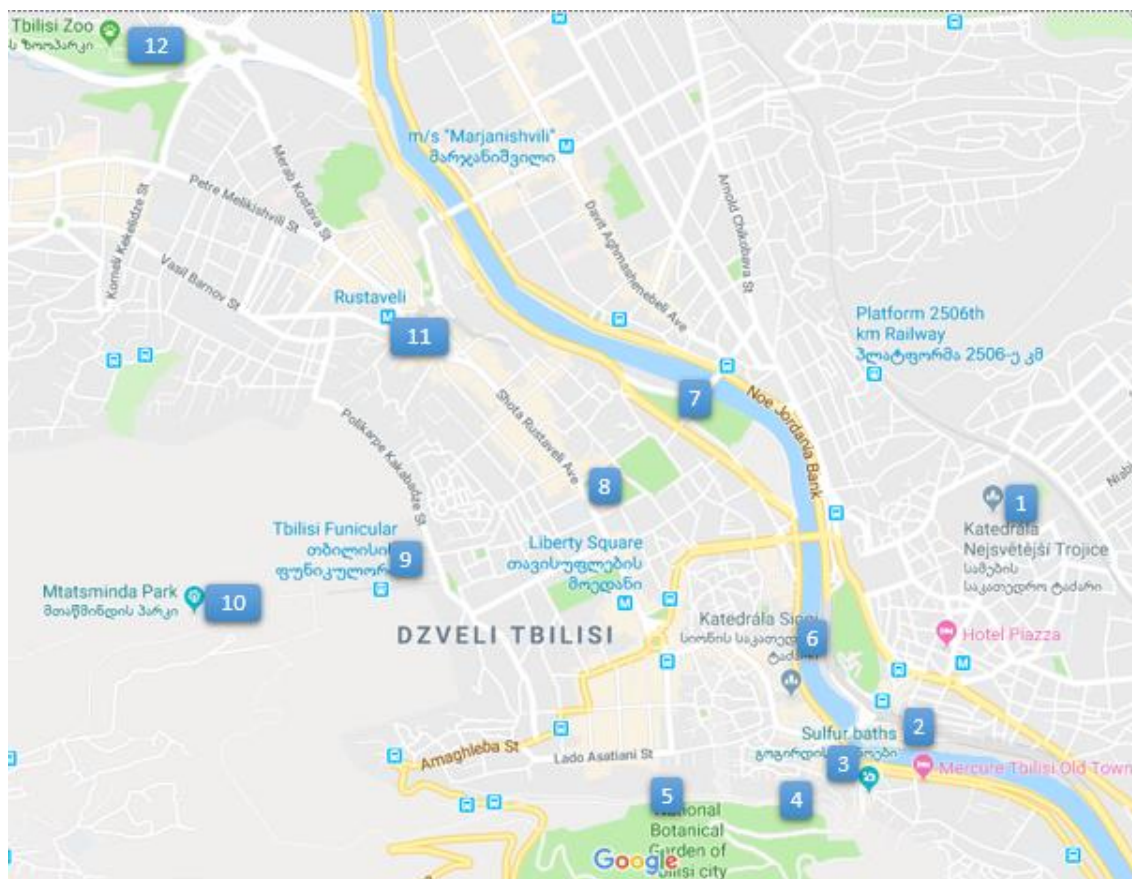
Katedrála Sveticchoveli se nachází v lokalitě Mtskheta a byla spolu s klášteřem Samtavro a Jvari zapsána na seznam světového dědictví UNESCO v roce 2006. (UNESCO, 2019)

Obrázek 6 Dům J.V. Stalina
Zdroj: Hencl (2015)

Na obrázku je zachycen dům, ve kterém v mládí žil Josif Vissarijonovič Stalin, tehdy Džugašvili. Tento dům se nachází ve městě Gori, za ním je vidět muzeum věnované právě tomuto diktátorovi. Gruzíni jsou si vědomi kontroverznosti této osobnosti, za jejíž vlády zemřeli miliony lidí, ale druhým dechem dodávají, že to byl největší a nejvlivnější Gruzín a na to nelze zapomenout.

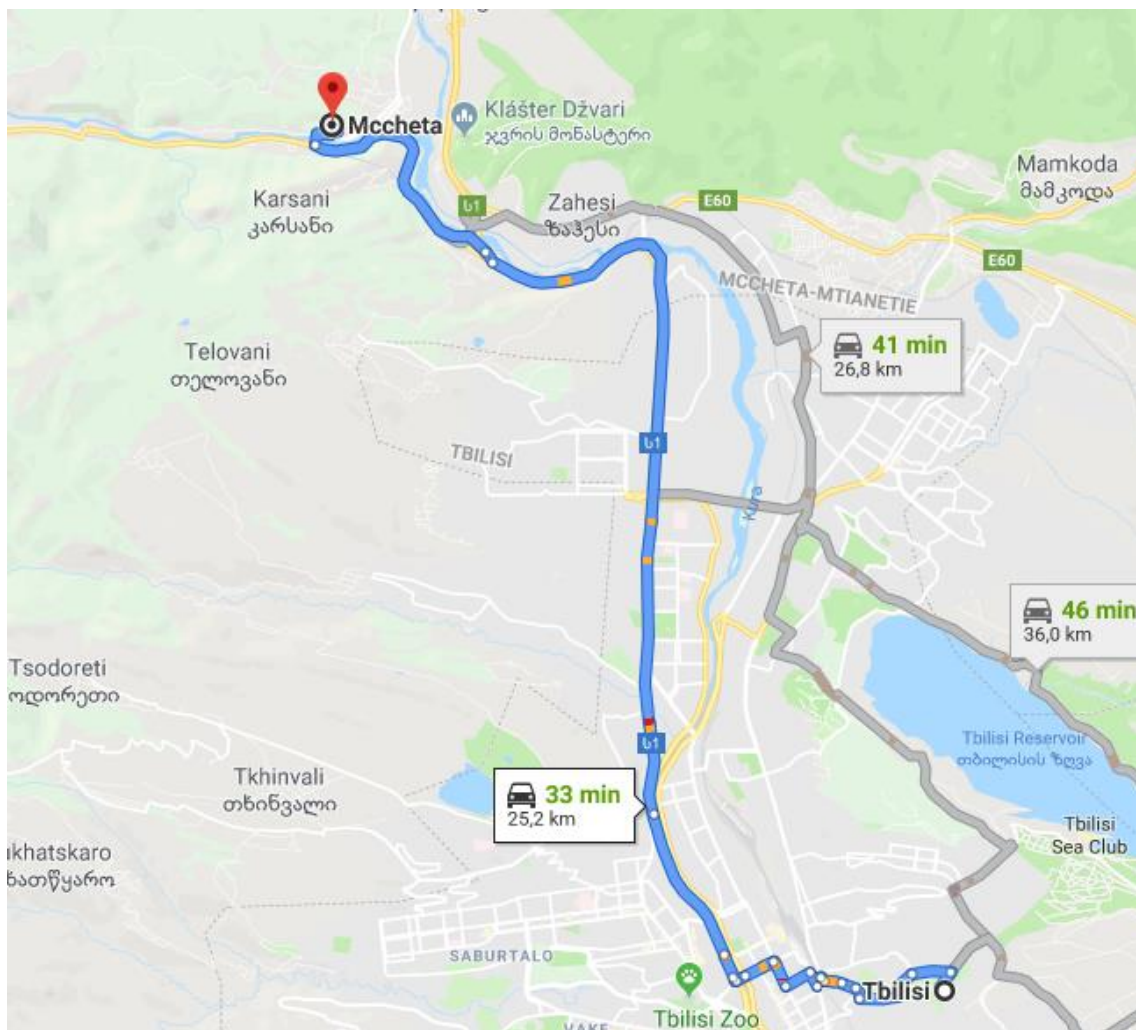
9.3 Návrhy na místa, které navštívit v Tbilisi a na jednodenní výlet z Tbilisi

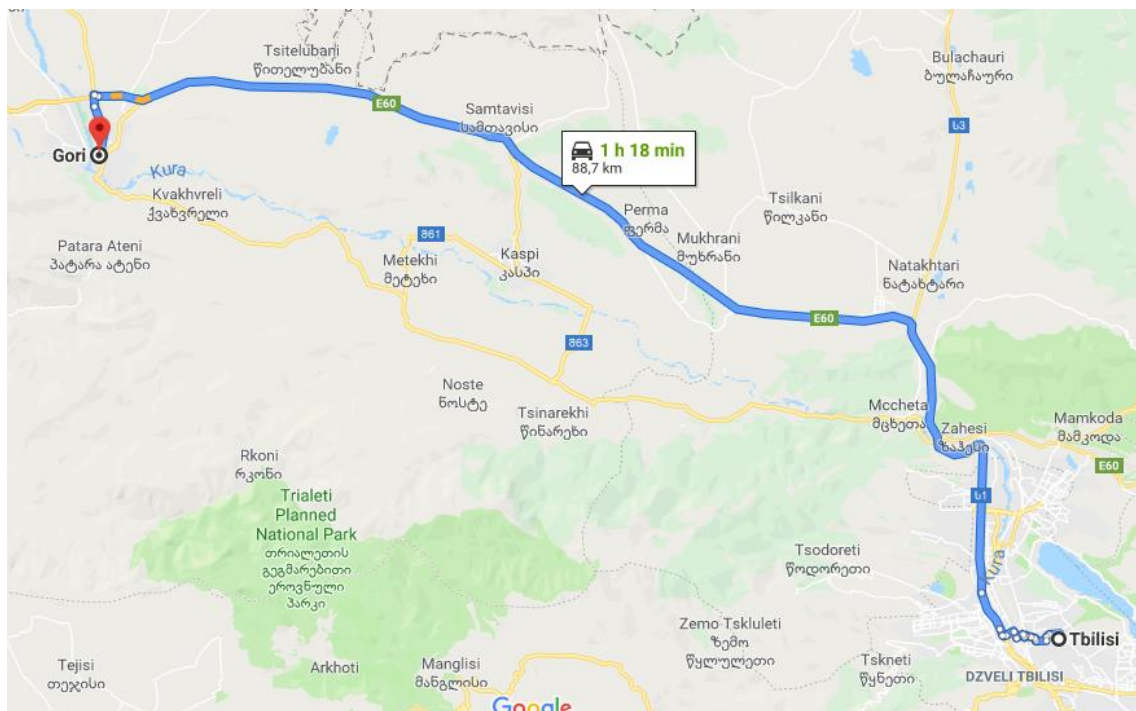
Obrázek 7 Místa k navštívení v Tbilisi

Zdroj: Hencl, (2019)

- 1) Katedrála Sameba, 2) Kostel Metekchi, 3) Sírné lázně, 4) Pevnost Narikala a botanická zahrada, 5) Socha Matky Gruzie, 6) Most míru, 7) Bleší trh na Dry bridge, 8) Kostel Kashueti, 9) Lanovka, 10) Zábavní park Mtatsminda, 11) Ulice Šoty Rustaveliho, 12) Tbilijská Zoo

Obrázek 8 Trasa k cestě do Mtskhety
Zdroj: Hencl, (2019)

Obrázek 9 Trasa k cestě do Gori
Zdroj: Hencl, (2019)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Hecl Martin	Polánky nad Dědinou 21, Třebechovice pod Orebem - Polánky nad Dědinou	114616

TÉMA ČESKY:

Zhodnocení potenciálu cestovního ruchu Gruzie - region Tbilisi

TÉMA ANGLICKY:

Evaluation of potential of tourism in Georgia - region of Tbilisi

VEDOUCÍ PRÁCE:

doc. PaedDr. Jiří Štýrský, CSc. - KRČR

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Cíl práce:

Cílem práce je zhodnotit potenciál cestovního ruchu regionu Tbilisi. Zjistit jaký typ potenciálu převládá a také zjistit z jakého důvodu není o tuto destinaci velký zájem. V teoretické části budou vymezeny důležité pojmy týkající se tématu a bude obsahovat charakteristiku země a regionu. Praktická část se bude věnovat zhodnocení potenciálu pro cestovní ruch a datazníkovému šetření.

Osnova:

1. Úvod
2. Cíl práce
3. Metodika práce
4. Teoretická část
5. Praktická část
6. Shrnutí výsledků
7. Závěry a doporučení
8. Seznam použitých zdrojů
9. Přílohy

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

ŠTÝRSKÝ, Jiří a Jiří ŠÍPEK. Geografie udržitelného turismu světa v ekonomických, environmentálních a multikulturních souvislostech: metodologie moderní geografie, sociální a ekonomická geografie turismu a rekreace regionů světa, komparativní geografie a ekonomika: zdroje a možnosti destinace v regionech světa. Vyd. 6. Hradec Králové:Gaudamus, 2011. ISBN 978-80-7435-127-3

Podpis studenta:

Datum: 26.9.2019

Podpis vedoucího práce:

Datum: 16.9.2019